

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Holst, Karsten.; af Karsten Holst.

En Hustru : Skuespil i to Akter

Kjøbenhavn : Brødrene Salomon, 1889

80 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

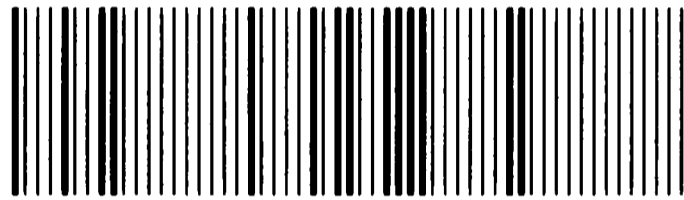
UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

 K. Holst.
En Hustru.
1889.

55-129.

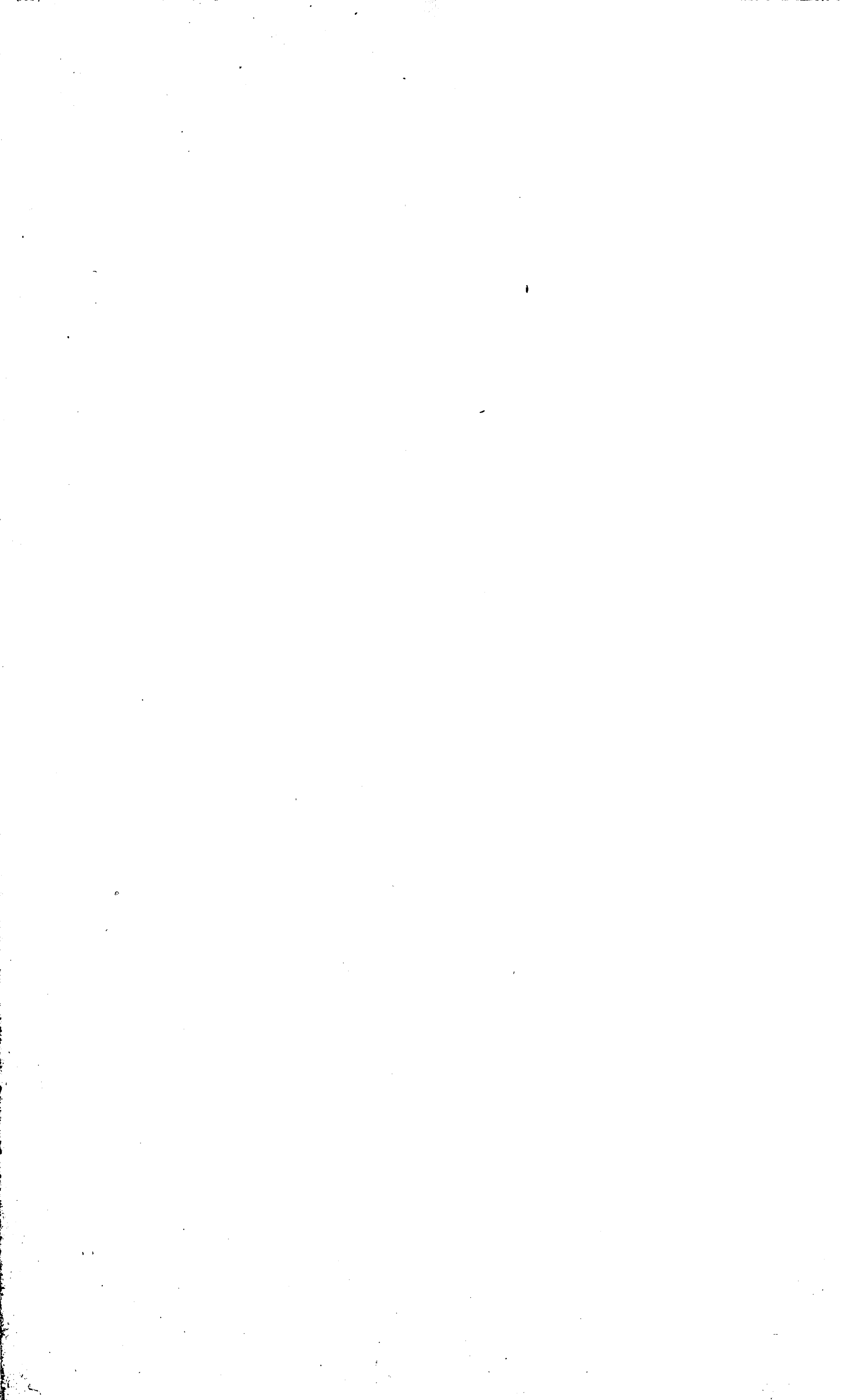
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021678180

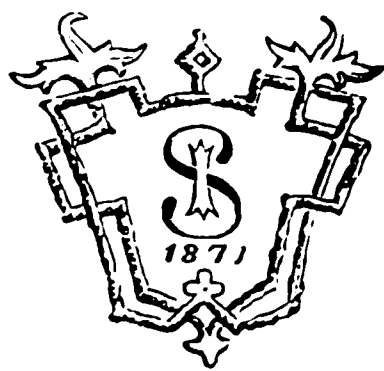

EN HUSTRU.

SKUESPIL I TO AKTER

AF

KARSTEN HOLST.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF BRØDRENE SALMONSEN (J. SALMONSEN).

1889.

PERSONERNE.

Poul Lykke, Grosserer.

Mary, hans Hustru.

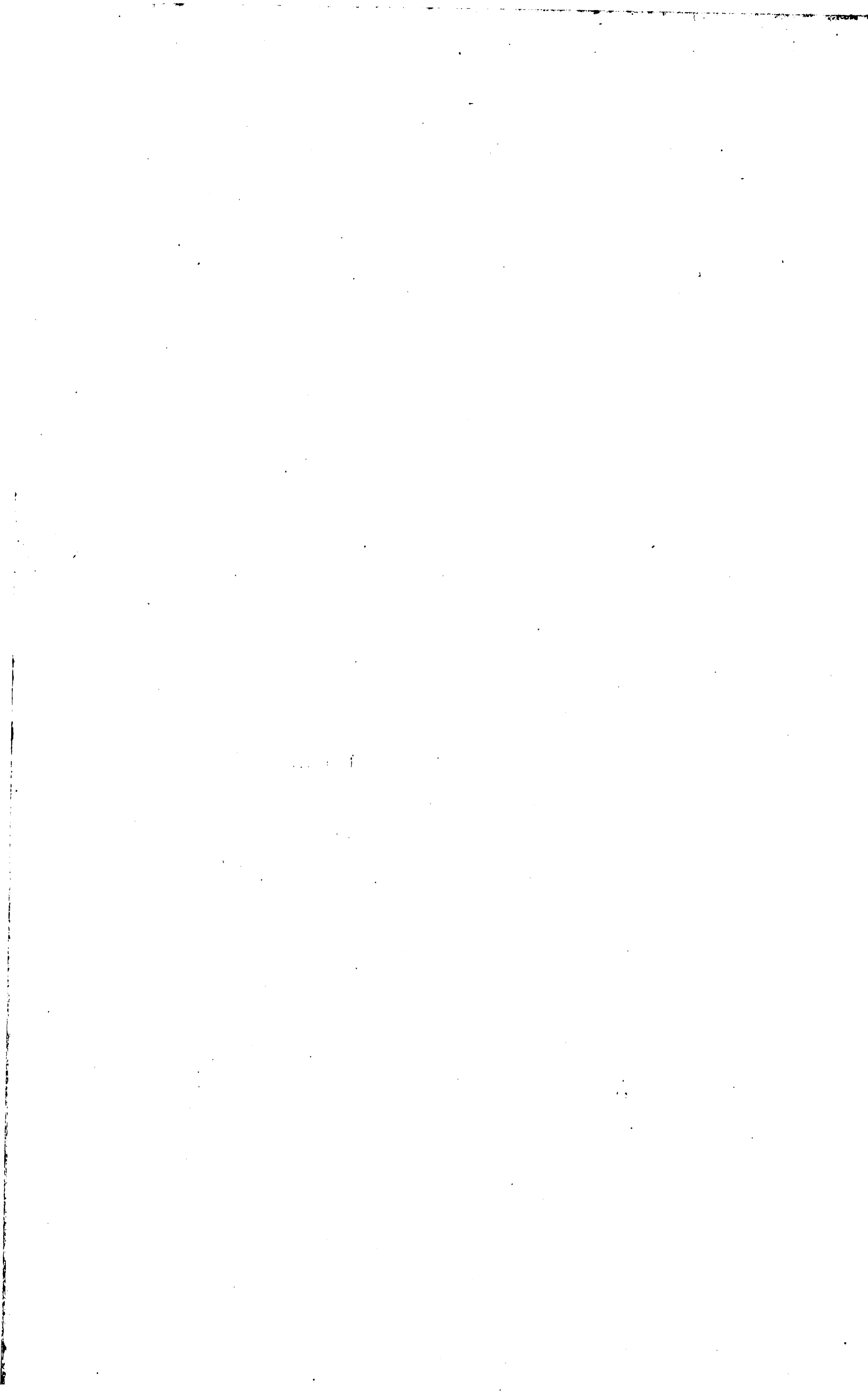
Alfred Hasting, Maler.

En Pige.

Axel. }
Magda, } Pouls og Marys Børn.

Handlingen foregaar i vore Dage.

Mellem første og anden Akt ligger et Tidsrum af et Par
Maaneder.

Første Akt.

Smukt møbleret Dagligstue hos Poul Lykke. I Baggrunden Dør til Forværelset. Omtrent i Midten af Stuen Bord, hvorpaa to Par Kaffekopper. Til venstre, tæt ved Bordet, en Chaiselongue. Til højre en Kamin. Skumring, som tiltager under den første Scene. Ilden fra Kaminen kaster skarpt Lys paa Chaiselonguen.

Første Scene.

Poul (ligger paa Chaiselonguen og ryger Cigar). Mary (sidder i en Gyngestol paa den modsatte Side af Bordet).

Poul.

Aa. Mary, ræk mig det Askebæger, hvad?

Mary

(skyder det over til ham).

Vær saa god.

Poul.

Tak. (Gaber højt) Jeg synes her er saa stille og dødt, naar Børnene ikke er hjemme. Jeg kan egentlig ikke lide, at du tillader dem at være ude om Middagen.

Mary.

Men hvorfor dog det?

Poul.

Hvorfor, hvorfor! Fordi jeg ikke kan fordrage det.

Mary (smiler).

Det var da en underlig Grund, den.

Poul.

Grund eller ikke, jeg kan daarlig undvære at have dem om mig og se dem tumle herinde om Eftermiddagen.

Mary.

Trampe i Sofaen, vælte Kaffe paa Bordtæppet.

Poul (undskyldende).

Aa, Herre Gud! — — Og, véd du, Maden smager mig heller ikke rigtig, naar jeg ikke sér de søde, smaa Ansigter.

Mary.

Jeg synes dog, du lod den vederfares Retfærdighed.

Poul.

Ja, jeg agter virkelig ikke at udhungre mig, fordi Axel og Magda besøger Moster Signe. Men nægte kan vi ikke, naar vi skal være ærlige, at vi to kjeder os ved at være alene med hinanden.

Mary.

At du kjeder dig ved at være alene med mig, mener du vel. Iøvrigt kan jeg ikke forstaa, at den hele Ting er Omtalen værd. Det er da ikke saa ofte, at det gaar paa.

Poul.

Du siger det, som om du vilde bebrejde mig, at

Mary.

Nej, Poul, jeg mener blot, at det er lidt — ja, hvad skal jeg kalde det? — en Smule selv-kjærligt . . .

Poul.

„Egoistisk“. Hvorfor ikke sige det rent ud: „egoistisk“. Jeg hader at akkordere.

Mary.

Naa, ja, egoistisk da — at du, fordi du kjeder dig med mig, ikke kan unde Børnene den Fornøjelse.

Poul

I Guds Navn da, lad det endelig ikke forstemme dig. (Pause). Har du siddet for Alfred Hasting idag?

Mary.

Nej.

Poul.

Og han har ikke været her endnu?

Mary.

Nej.

Poul.

Det var løjerligt. Hvorfor bad du ham ikke spise til Middag hos os? Saa havde du da i det mindste ikke kjedet dig.

Mary.

Saa vidt jeg erindrer, var det nok ikke mig, der klagede over Kjedsomhed. Jeg beklager mig overhovedet slet ikke.

Poul.

Næ, ganske vist, nej —, ikke med Ord. Det er

ikke det, du siger, snarere det, du ikke siger, der lyder som Bebrejdelser. Der er nu noget forandret ved dig paa den senere Tid! (Spøgende) Ulykkelige, du skulde da ikke give dig af med at tænke?

M a r y (alvorlig).

Aa, jo, Poul; og det er vist næppe nogen Fejl. Hvis ogsaa du tænkte noget mere, tror jeg, at mangt og meget kunde være anderledes end nu.

P o u l

(rejser sig fra sin liggende Stilling).

Jeg — tænkte! Og paa hvad?

M a r y.

Aa, kun paa saadanne Bagateller som paa Hustru og Hjem.

P o u l.

Hvad vil du sige med det? Er maaske her ikke netop alt, som det burde? Har vi det ikke komfortabelt og godt i alle Maader? Savner du noget? Er du — er vi da ikke lykkelige? Hvad forlanger du mere af mig, et plaget Væsen, der sidder i Forretninger til helt op over Ørene? Bryderier fra Morgen til Aften! Det giver ved Gud nok at tænke paa Nat og Dag.

M a r y.

Hvor tit og mange Gange fortalte du mig ikke, da vi var Forlovede — ja, og da ogsaa i Hvedebrødsdagene —, at en ældgammel, indarbejdet Forretning som Jeres, saa magelig kunde skjøtte sig selv. En Kæmpe-Polyp, kaldte du den, som ganske rolig venter, til Byttet af sig selv kommer indenfor Fangtraadernes Rækkevidde.

Poul.

Det var den Gang, ja. Tiderne var anderledes; Konjunkturerne gunstigere; færre Konkurrenter. Nej, nu til dags maa man skam være om sig, hvis man vil holde Trop. Se nu, for blot at tage et Eksempel, kommer ikke igaar paa Børsen Konsul . . .

Mary (sukkende).

Ja, ja, maaske, ja. Det med Konsulen fortalte du mig jo, medens du barberede dig imorges. Fint var det ikke af ham.

Poul.

Næ. „fair“ var det Pine-Død ikke, det skal Gud vide. Og husk saa det: Det er mig, der maa tage Initiativet til alt nu. Jeg trækker Læset: for min Gamle, det Skrog, bliver dog noget, mildest talt, aflægs.

Mary.

Hvor vil du tale saaledes om din Fader? Vidste jeg ikke, hvor god og kjærlig du er. og hvormeget du holder af ham, jeg kunde oprøres ved at høre paa dig. Og det er ikke første Gang, nej, det er hvert Øjeblik, du nu udtrykker dig, „mildest talt“, stødende. — Nej, har nogen af os to forandret sig, saa er det nok snarere dig end mig.

Poul.

Hvorledes mener du det?

Mary.

Jo, Poul, jeg mener — holdt jeg ikke saa meget af dig, som jeg gjør, vilde jeg slet ikke sige det — men, kjære Poul, jeg synes, at det, der

gjorde dig saa uendelig indtagende for mig (søgende):
din Finhed, ja, i Maaden at udtrykke dig paa, din,
din — maa jeg sige Fornemhed?

Paul.

Gener dig endelig ikke.

Mary.

Ja, Fornemheden i dit Tankesæt har lidt efter
lidt maattet vige Pladsen for en vis, en vis . . .

Poul.

En vis Raahed. Egoistisk og raa! Ellers ingen
Ting at udsætte paa mig? Og det, jeg sagde om
Fader, skal vel være et Bevis?

Mary.

Ja, hvad andet. Men ikke det alene; jeg kunde
nævne tusind andre. Hvad var det f. Eks. for
Anskuelser, du udtalte igaar Aftes, da du og vi —
jeg og Hasting — kom ind paa Aager og Aager-
renter? Fy, Poul, jeg skammede mig paa dine
Vegne.

Poul.

Det var jo noget, som hverken du eller han
havde den fjærneste Forstand paa.

Mary.

Men for det første behøvede du da ikke derfor
at behandle ham som en Skoledreng — taler du
maaske ikke undertiden med om Ting, som du
ikke ganske er inde i: om Kunst f. Eks. —, og for
det andet var det, Hasting sagde, langt ædlere . . .

Poul.

Men dummere.

Mary.

Aa, dit var lavt og umoralsk. Hundrede p. C. var ikke Aager, ikke sandt?

Poul.

Dersom I ikke havde snakket i Munden paa hinanden, bange, begge to, for ikke at blive hørt, saa havde du maaske bedre forstaaet, hvad jeg sagde. Jeg husker godt, at jeg, med særlig Hensyn til Jeres Fatteevne, tog omtrent saadant et Eksempel: En fuldstændig Lazarus kommer til mig paa Børsen og beder mig om et Laan paa 500 Kr. Er du med?

Mary.

Ja. Gud ske Lov, endnu er det mig ikke for dybt.

Poul.

„Hvad Sikkerhed?“ spørger jeg. Ikke Spor! Men han har en gammel Tante, som for fem og tyve Aar siden uden en Øres Formue blev sendt til Buenos-Ayres. Skal vi sige Buenos-Ayres? Godt. Hvis nu samme Tante (søgende) . . . Jette, har giftet sig der med en rig Planter — han aner ikke det fjerneste derom — (hurtig) og hvis hun ingen Børn har faaet, forstaar du; naa, ja, og hvis de begge er døde derovre, baade Mand og Kone o. s. v., o. s. v., og der ingen Arvinger er, hverken der eller her, og min Lazarus saa arver det alt-sammen, skal jeg nok faa 2 Gange de 500 for min Velvilje. Er jeg nu dum nok til at forstrække ham med Pengene — saa dum er nu forresten ingen —

men posito, at jeg gjør det, sig mig, tror du saa virkelig, at det er Aager?

Mary.

Aa, jeg finder det afskyeligt, at du vil drage ublu Fordel af Mandens Forlegenhed. Hjemme sidder der maaske Kone og Børn, som næppe har til det tørre Brød, og du piner de Stakler ved at ...

Poul.

Ja, men Lazarus er en Gris: han er jo slet ikke gift, men lever et ugudeligt Skjørlevned med en eller anden Nok-sagt.

Mary.

Ja, ja, det er godt; men saameget véd jeg, at du i gamle Dage talte helt anderledes. Jeg husker saa godt en Aften hos dine Forældre — der var stort Selskab —, hvor du blev saa heftig, at din Fader maatte erindre dig om, at det var hans Gjæster, du talte med.

Poul.

Ja vist, ja vist, det tror Pokker. Det var ogsaa en hel anden Sag. Sad ikke der de to hvidhaarede, patriarkalske . . . Forretningschefer — Tyveknægte havde jeg nær sagt — og gjorde sig til af alle deres lurvede Smugler-Fif ligeoverfor Toldvæsenet. Og de Karle forstod ikke engang, at det var gemene Bedragerier, de pralede med. Ja, og de andre, de taalte det. Aa, jeg kan endnu blive rasende, naar jeg tænker derpaa. Og er det egentlig blevet meget bedre nu? Jeg tror Nej. Har

vi ikke vores Kjøbmand-Samvittighed i Modsætning til den mellem Mand og Mand — og Gud bedre den første.

M a r y.

Saa slemt, som du gjør det, er det da vel heller ikke.

P o u l.

Tror du virkelig for ramme Alvor, Mary, at der eksisterer blot en eneste virkelig stor Forretning, som du med dine Anskuelser vilde kalde for grundhæderlig?

M a r y.

Det var da ikke godt andet.

P o u l.

Naa, ja, maaske har du Ret. Men saa kan du i alt Fald være forvisset om, at de, forinden de naaede at blive store Forretninger, var nødt til at se gennem Fingre med ikke saa ganske lidt.

M a r y.

At du vil sige sligt om dine egne Standsfæller. Du maatte jo rødme, hvis en af dem . . .

P o u l.

Hvad siger ikke Wessel: „Thi jeg som bleg er fød, jeg kan foruden Rødme fortælle sligt og mer, som man saa ofte ser“.

M a r y.

Rigtig, rigtig, nu kjender jeg dig igjen paa dit smagfulde Citat. Jeg havde nær glemt, hvad det var, vi talte om. Se, jeg tror nu, at du inderst

inde virkelig endnu er den gamle, og derfor gør det mig saa ondt, at du gider tale i den Tone, du gjør; omgaas med de Mennesker . . .

Poul.

Nej, stop; hvad har du at sige paa min Omgang?

Mary.

Blot det, at det er under din Værdighed, at . . . Tænk paa tidligere: Hvor glad var du ikke — det var før vor Forlovelse — naar du kunde snige dig ud til os, bort fra Jeres officielle Trøffelmiddage — var det ikke saadan, du kaldte dem? — for at faa dig en Passiar med Fader og hans Jævnlige. De gamle Aandsaristokrater, Videnskabsmænd og Kunstnere havde du Respekt for; Fader . . .

Poul.

Vær nu rimelig; din Fader kan jeg dog virkelig ikke besøge; det er fem Aar siden, jeg var med til at begrave ham.

Mary.

Aa, du er umulig. Man burde ikke spille et Ord paa dig. Jeg paastaar kun, du kunde have samlet en ganske anden Kreds af Venner om dig. Men hvem er det egentlig, som hører til vor saakaldte faste Stok foruden Alfred Hasting?

Poul.

Og det er næppe for min Skyld, at han nu kommer.

Mary.

Det er Folk som Kaptejn Selmer og Konsorter.

Ja, det kan ikke nytte, at du ser satirisk ud; det er den Art Mennesker, du morer dig med.

Poul.

Ja, det indrømmer jeg. Der er heller ingen Skam i det, tvertimod.

Mary.

Mine gamle Venner hjemmefra rynker du nu paa Næsen ad. Du foretrækker en Herremiddag og en L'hombre med dertil hørende slibrige Anekdoter og Tvetydigheder.

Poul.

Nej, hør, véd du nu hvad!

Mary.

Lo du maaske ikke forleden, til du nær fik ondt, da Selmer, det modbydelige Menneske, fortalte Historien om den Pige, som... aa, jeg gider ikke tænke paa det Griseri.

Poul.

Og du, hvad gjorde da du?

Mary.

Ja, jeg véd godt, at I ogsaa fik mig til at le. Tro mig, det har bagefter harmet mig mere end tilstrækkeligt. Men sidder jeg imellem Jer uden at goûtere Jeres Morsomheder, hedder det sig straks, at jeg giver den „dydsirede Malene“, „Snerpe-Dorthe“ eller lignende. Lageret er altid righoldigt.

Poul.

Skulde da ikke et voksent Menneske som du,

en Kone med to store Børn paa respektive . . . hvor gamle er det nu, de er? . . . skulde du ikke kunne taale at høre tale om, hvad det skal være?

Mary.

Jo, du, det er sandt, eller dog tildels. Der er næppe mange Æmner, jeg behøver at gaa af Vejen for, naar de bliver drøftet alvorligt; men det har ikke det ringeste at gjøre med Selmer og hans Historier. Læg dog mærke til det Selvbehag, hvormed han smager paa hvert Ord, indbilsk som han er paa sin Fortælleevne, hvorledes han dvæler ved det lascive og maler med fede Penselstrøg.

Poul.

Hm, hm, fede Penselstrøg! Ikke skulde Professor-Æmnet, Alfred Hasting . . .

Mary.

Ganske rigtigt; det er netop Hasting, der siger, at Kaptejnen er et Menneske uden Principer.

Poul.

Tidligere havde du dog ikke saameget imod ham, synes jeg. Du fandt ham saagar uhyre morsom, og nu er han baade raa og modbydelig — ligesom jeg.

Mary.

Nej, slet ikke ligesom du. Hos ham er det hans virkelige Natur: Raaheden er ham i Kjødet skaaren. Hos dig er det derimod . . . ja, det er ikke saa let at sige, hvad jeg mener: det er, som om du vilde vigte dig, vise, at du ikke staar tilbage for de andre, skjønt du selv har Lede for hele

Tonen. Undskyld, men du minder mig om en Konfirmant, der, for at synes voksen, tygger paa en skrækkelig Cigar, uagtet han er lige ved at faa ondt. Tro mig, jeg har Ret: Det er din Omgang!

Poul.

Ja, vel: „Slet Selskab fordærver gode Sæder“, lærte jeg at skrive i Skolen; men ogsaa: „Naar Nøden er størst, er Hjælpen nærmest“. Derfor har ogsaa den Alvise i sin Algodhed sendt dig denne vakre Maler til Undsætning. — Sig mig, hvad er det egentlig, der drager dig til Hasting. for morsom, det maa du dog indrømme mig, det er han ved Gud ikke.

Mary.

Som om alt kom an paa det morsomme! Nej, han er hverken vittig eller morsom, tvertimod. Men skal jeg sige dig, hvad der indtager mig for ham?

Poul.

Ja, det var nærmest derfor, jeg spurgte.

Mary.

Han minder mig saa levende om dig i din Ungdom.

Poul (lér).

Om mig!

Mary.

Ja, ikke i Ydre; det maatte han ønske sig. Men al den Blufærdighed, Ynde, . . .

Poul.

Ja vel, nu kan jeg Remsen.

Mary.

. . . som du nu paa Trods har din Glæde af at haane, udmærker netop ham.

Poul.

Ja, jeg indrømmer, jeg er ingen Beundrer af blufærdig-snerpede Mandfolk; men for Resten . . .

Mary (ryster paa Hovedet).

Blufærdig-snerpet! Der var dog en Tid, hvor I to var uadskillelige.

Poul.

Ja, vel; men jeg vilde ogsaa netop tilføje, at jeg aldrig har fundet Hasting saa overvættes ængstelig, hverken med Hensyn til, hvad han taler om, eller hvorledes.

Mary.

Det giver jeg dig Ret i; Hasting er vel endog snarere djærv end snerpet. Han er jo Kunstner. Men hans Maade at tale og tænke paa er alligevel gjennemfin. Han kunde umuligt række Haand til en unobel Handling. (Varm) For mig er Hasting Indbegrebet af alt det ædleste, det bedste, jeg véd.

Poul.

Ikke skulde den Kjærlighed, som du tidligere bærede mig med, have skiftet Gjenstand?

Mary.

En dum Spøg! Som om jeg kunde elske nogen anden end lille Axel's og Magda's Fader. Men det kunde aldrig falde mig ind at nægte, at jeg holder grumme meget af ham. Gaar der en Dag eller to, uden at han har gjort et lille Løb

herhen, savner jeg ham. Men det er Vennen — ja, jeg forsikrer dig, det er kun en Ven, jeg sér i ham, som han i mig. Og er det da saa underligt, at jeg ogsaa trænger til at tale med nogen? Du giver dig jo nu sjældent eller aldrig af med mig. En Dag som i Dag maa der en tyk Streg under i Almanakken. Naa, ja, naturligvis smigrer det mig ogsaa, — jeg vil ikke gjøre mig bedre, end jeg er —, at en Mand som Hasting, en Mand, som alle tager Hatten af for, viser mig Opmærksomhed og . . . og; men herfra og saa til at elske, er der et Spring, som . . .

Poul.

Ikke er saa stort, som du tror. Tænk, en tilnærmelsesvis ligesaa forførerisk ung Mand, som jeg selv, der tilbringer al sin Fritid i en fortryllende Dames Selskab! Oho!

Mary.

Dig kan man aldrig blive klog paa. Er det Spøg eller Alvor, hvad du siger om mig og Hasting?

Poul.

Alvor.

Mary.

Hvorfor tillader du det da?

Poul.

Fordi det forekommer mig, at jeg ikke har nogensomhelst Ret til at forbyde Jer at tale sammen, ligesaameget som I har Lyst til. Skulde jeg maaske vise en Ven Døren, kun fordi han ikke lægger Skjul paa, at det morer ham at tale med min Kone.

Mary.

Nej, vise Døren, nej; men du burde dog maaske . . .

Poul (bedende).

Aa, lad mig være fri. Fred, Fred, blot Fred.

Mary.

Som du vil. Jeg véd kun saameget, at jeg ikke fandt mig i, at en Dame, Ellen Lange f. Eks., hang over dig fra Morgen til Aften. Og jeg tror heller ikke, at du vilde synes om det, hvis du holdt noget mere af mig, end du gjør.

Poul.

Min Mening er, at det allerrigtigste vilde være, om du selv sagde ham det. Du kunde meget bedre.

Mary.

Du bliver dig altid lig: skyde alle Ubehageligheder bort fra dig selv og over paa mig.

Poul (ironisk).

Det er kun, fordi jeg ikke mere er i Besiddelse af den fine Takt, som hører til for at berøre et saa delikat Æmne.

Mary.

Gjør kun Nar. Jeg bliver ved mit: hvis du holdt rigtig af mig, saadan rigtig, hvad jeg forstaar ved at holde af, eller hvis du blot var skinsyg — men du er maaske skinsyg?

Poul.

Skinsyg, jeg! nej, ikke Gnist.

M a r y (sukker).

Nej, ikke Gnist. Men du har været det, ikke sandt?

P o u l.

Aa ja, det var den Gang!

M a r y.

Vær ærlig, holder du egentlig af mig endnu?

P o u l (klapper hende paa Kinden).

Jo, det tror jeg nok, en lille Smule.

M a r y.

Skulde det være mere end en Vanesag, ligesom dine Kjærtegn?

P o u l.

Men det er jo noget Snak, Mary.

M a r y.

Ja, er du saa vis paa det? Undertiden finder jeg vort Ægteskab saa tomt, aa, saa tomt, og jeg sér alting saa sort. Naar det Humør er over mig, sér jeg Spøgelse overalt.

P o u l.

Spøgelse?

M a r y.

Ja, og det kan ikke nytte, at jeg vil bortræsonnere det, at jeg siger til mig selv, hvor hæderlig din Karakter er, hvor aaben og ærlig: Angsten griber mig.

P o u l.

Ja, men for hvad?

Mary.

Jo, for at . . . nej, jeg kan ikke . . . jo, for at der . . .

Poul (opfarende).

Aa, saa tal dog frisk fra Leveren!

Mary.

Nej, det er umuligt. Jeg kan ikke mere tale med dig (rejser sig).

Poul.

Hvor vil du hen?

Mary.

Ringe paa Lys.

Poul.

Aa, nej, lad være.

Mary.

Hvorfor?

Poul (søgende).

Fordi, fordi . . . nu sad vi jo saa godt, og vi havde det saa hyggeligt. Har du glemt, hvormeget jeg holder af Skumringen?

Mary.

Ja, i gamle Dage, men nu? Nu kan det dog næppe have noget tiltrækkende for dig at sidde her med mig.

Poul.

Hold nu op med de Drillerier. Kom, sæt dig nu her (tager hende om Livet og drager hende ned ved sin Side paa Chaiselonguen). Vil du saa ikke sige mig det fra før?

Mary.

Poul, jeg forsikrer dig, det var virkelig ingen Ting.

Poul.

Ja, ja da, som du vil. Tvinge dig, kan jeg ikke (lægger Hovedet tilbage og strækker Armene langt fra sig langs Chaiselonguens Ryg). Alligevel, naar alt kommer til alt, er der noget eget ved saadan en stille Eftermiddag. Husker du, hvor ofte vi har siddet saaledes paa Jeres Uhyre af en Mahonisofa?

Mary.

Ja, ganske saaledes var det nu ikke, vi sad.

Poul.

Men fem og tyveaarig Fyrighed har jeg virkelig ikke at byde paa efter ti Aars lykkeligt Ægteskab.

Mary.

Nej, nej, det forlanger jeg jo slet ikke.

Poul.

Hvor blev egentlig den gamle Krølhaars-Sofa af?

Mary.

Den staar saamænd oppe paa Pulterkamret.

Poul.

Det er længe siden, jeg har tænkt paa den. Hvis den ikke stak saa stygt af mod Egetræsmøblerne, kunde jeg nok have Lyst til at faa den ned i mit Værelse. Saadan en gammel Tingest kan kalde hele Ens Ungdom til Live igjen.

Mary.

Jeg kan ikke sige, hvor underlig fremmed det klinger for mine Øren at høre dig tale saaledes.

Poul.

Men, Herre Gud, hvorfor skulde jeg dog ikke ligesaavel som du . . .

Mary.

Det véd jeg dog ikke. At jeg sér vor Forlovelsestid i et Skjær af lutter Solskin og Lykke, det er jo saa naturligt, ikke sandt; men jeg troede, at du . . . hvorledes talte du ikke om Forlovelser forleden? Du havde ikke Ord stærke nok til at fordømme dem. Og jeg indrømmer ogsaa, at du havde Ret i meget — grumme meget. Men alligevel, der er noget i mig, som . . . se, naar jeg i de mange, mange Timer, jeg er alene, rigtig vil tænke paa dig — ja, Poul, i Grunden tænker jeg altid paa dig, baade naar jeg vil, og naar jeg ikke vil — nej, men naar jeg saadan sætter mig hen for at have dig ganske alene med mine Tanker, saa sér jeg dig altid, som du var dengang. Somme-tider, det er ikke altid, kan jeg saa leve det om igjen, altsammen: det første Haandtryk, dine første Kjærtegn — Poul, og naar du saâ paa mig, blot saâ. — Aa, Poul, kunde jeg sige, hvad det alt var for mig — ja — og saa vaagne — vaagne og vide, at det altsammen er forbi, hver en Smule forbi.

Poul.

Men, Mary, Mary dog!

Mary.

Lad mig nu kun tale. For, sé: at det er forbi,

det maa jeg jo bære — og det kan jeg vel ogsaa nok, hvor tungt det end kan falde. Men nu kommer jeg til det, som jeg ikke kunde faa over Læberne før. Lover du at være ærlig?

Poul.

Men hvorfor dog ikke?

Mary.

Og ikke blive heftig.

Poul.

Plejer jeg det!

Mary (uroelig).

Poul, kjære, det, som forfølger og piner mig, er den Tanke, ja, at der kunde være en anden, som du holdt mere af end mig.

Poul.

Men hvor i al Verden er du dog kommen paa den Tanke?

Mary (i stigende Uro).

Synes du, den ligger saa fjærnt? Er der en anden?

Poul.

Hvem skulde det dog være?

Mary.

Du svarer mig ikke rigtig! (Griber sig med begge Hænder om Hovedet.) Aa, min Gud! — Svar mig, Poul, elsker du en anden? — Jeg blev vanvittig.

Poul.

Mary, Mary dog!

Mary

(drager Poul frem paa Chaiselonguen, saaledes at det fulde Skin fra Kaminen falder paa hans Ansigt. Med et Skrig:)

Du bedrager mig!

Poul

(der griber hende, idet hun falder tilbage).

Nej, nej, for Guds Skyld, nej. Sæt dig, vær rolig. Nej, siger jeg, der er ingen, jeg elsker. Mary dog, tænk paa dit Hoved! Husk, hvad Doktoren sagde. Du hørte det jo desværre den Dag, du lyttede. Sindssyge er ikke noget at spøge med. Mary, men Mary, jeg forsikrer dig, jeg elsker ingen. Du maa ikke være saadan (stryger Haaret bort fra hendes Pande og søger at berolige hende). Saa—aa, saa. Kom, læg dig op. Jo, vist saa (hun ryster afværgende paa Hovedet). Behøves det ikke? Jo, kom nu; vær fornuftig. Husk forrige Gang, du blev saa daarlig. Det maa aldrig gjentage sig. Du véd det.

Mary (med svag Stemme).

Det er ingen Ting, det er ovre. Bryder du dig virkelig lidt om mig endnu?

Poul.

Om jeg gjør!

Mary.

Jeg vilde saa uendelig gjerne tro dig; aa, men det piner mig, piner mig saa forfærdeligt.

Poul.

Men jeg har jo sagt dig, der er ingen anden, som jeg elsker. Tror du mig da ikke?

Mary.

Gid jeg kunde. — Saa. Lad mig kun komme

op; det er virkelig helt ovre. — Ja, for jeg skal sige dig, der er især én, som . . .

Poul (forlegen).

En. Og hvem er det?

Mary.

Du véd det godt. Det er hende, Ellen Lange.

Poul.

Og jeg skulde være forelsket i Ellen Lange!

Mary.

Er hun maaske ikke langt smukkere end jeg?

Poul.

Det er en Smagssag.

Mary

(tager hans Haand med begge sine).

Vær oprigtig, Poul: Havde du kjendt hende først, havde du aldrig giftet dig med mig.

Poul.

Du mener dog ikke for fuldt Alvor, at jeg — jeg skulde have gjort Ellen Lange, denne udlærte Kokette til min Hustru?

Mary.

Og hvorfor ikke? Du vil da ikke nægte, at du har gjort Kur.

Poul.

Kur! Nej, hvis du kalder det for Kur. Men skulde jeg gifte mig med . . .

M a r y.

Med alle dem, som du har gjort Kur til, — ja, det véd jeg nok — saa blev det et helt Harem.

P o u l.

At jeg holder meget af at tale med Damer, er der dog ingen Forbrydelse i, vel?

M a r y.

Nej, ganske sikkert; ikke at tale saadan i al Almindelighed. Men du har en egen indtrængende Maade at tale paa — især med Frk. Lange —, som maaske kan være meget behagelig for den paa-gjældende Dame, men ingenlunde for din Hustru.

P o u l.

Tro mig, Ellen Lange hører til den Art Kvinder, som mange gjør Kur til, men ingen gifter sig med.

M a r y.

Og du giver mig dit Æresord paa, at du ikke elsker hende, ikke staar i Forhold til hende. Hverken til hende eller nogen anden.

P o u l.

Jeg elsker hverken hende eller nogen anden. Og jeg giver dig mit helligste Æresord paa, at af alle, som jeg kjender og har kjendt, er du den eneste, som jeg kunde tænke mig at leve lykkeligt sammen med.

M a r y.

Du aner, du begriber ikke, hvor glad du gjør mig. Vidste du f. Eks., hvad jeg har lidt — især tidligere — nu sker det ikke saa ofte — naar du

om Aftenen gik din Vej og blev den halve Nat borte uden at sige hvorhen. Spurgte jeg, saa svarede du „ud“. Saa lærte jeg ikke at spørge. Men jeg kæmpede for ikke at snige mig efter dig. Saaledes gik Aarene, og min eneste Ven blev koldere og koldere mod mig; Dag for Dag koldere. Du kan tro mig, jeg har haft tunge Timer, saa tunge, at ikke engang Børnene kunde trøste mig.

Poul.

Stakkels, lille Mary, og alt det har du fortiet saa længe, du stakkel.

Mary.

Hvad kunde det nytte at tale? Og det er jo ogsaa drøjt, at faa det sagt. Desuden i de sidste Aar har vi jo ikke givet os af med at udveksle Tanker.

Poul.

Men, Mary, nu maa det blive anderledes, jeg lover dig det, Mary. Det skal blive bedre. (Han drager hende hen til sig) Kan du tilgive mig, tror du?

Mary (kysser ham paa Panden).

Alt, alt kan jeg tilgive dig, naar du blot . . .

(det ringer).

Poul.

Nej, nej, bliv kun siddende. Det maa være „Berlengeren“.

Anden Scene.

Alfred Hasting (aabner Baggrundsdøren). Poul. Mary.

Poul.

Er det Avisen?

Alfred (i Døren).

Nej, det er kun mig. Jeg vilde blot . . .
 (idet han faar Øje paa Poul og Mary, træder han uvilkaarlig et Skridt tilbage, men fatter sig straks.) Aa, nej, bliv siddende; De maa endelig ikke rejse Dem Det ser jo formelig der er noget . . . (beskriver med Hænderne en Cirkel i Luften.) Du, Lykke, det var et Billede, der kunde gjøre sig. Hvad? Skal vi prøve?

Poul.

Ellers Tak! Men ærlig talt: at sidde fem og halvfjersindstyve, syvti fem, Gange, dertil er min Tid mig dog lidt for kostbar.

(Pigen bringer Lampe og tager Kopperne ud.)

Mary.

Du overdriver, saa ofte er det da heller ikke. Nu er det jo ogsaa næsten færdigt, og jeg saa smuk, som jeg kan blive.

Alfred.

Nej, det duer i Grunden ikke meget; det burde have været langt, langt bedre. Allerhelst gjorde jeg et helt nyt. Saa skulde det være med den søgrønne Silkekjole paa Tang-brun Baggrund. Hvad siger du til det?

Poul.

Jeg siger, at du er bindegal.

Mary.

Nej, hør, véd De nu hvad, et bedre Billede faar vi aldrig af mig, vel Poul?

Poul.

Det er ypperligt, det er min Mening.

Alfred.

Det glæder mig, at du er fornøjet. Skjønt ærlig talt, du kunde gjerne være lidt mere kræsen, naar Talen er om et Billede af din egen Kone.

Men véd De, hvad det egentlig var, jeg vilde?

Poul.

Naa?

Alfred.

Jeg vilde alligevel bede din Kone . . . den Sølje, husker De nok. De havde ladet mig beholde den. Jeg troede, jeg kunde undvære Dem, naar jeg fik den rigtig sat op. Ja, sér De, Spillet i den og saadant noget, det kunde jeg ogsaa nok gjøre, men der manglede dette . . . dette her . . . (gjør atter Cirkelbevægelsen, men kun med de to Pegefingre og denne Gang i ganske lille Maalestok) forstaar De?

Poul.

Fuldkomment. Klar som altid.

Mary (smiler).

Ja, saa maa jeg vel. Hvad Tid vil De have mig.

Alfred.

Helst før Et. Efter den Tid har jeg Model til mit lille Publikums-Stykke. Du erindrer: den lille, unge Pige, som pynter sig til sit første Bal.

Poul.

Hvorlangt er det, hun er med sit Toilette? Naa, nu husker jeg det. Ja, er det ikke det, jeg altid har sagt: Malere og Læger er Lykkens Skjødeborn.

Alfred.

Lad være med at være cynisk; det klæder dig ikke. Det er altsaa en Aftale, imorgen, skal vi sige halvelleve? eller er det Dem for tidligt?

Mary.

Paa ingen Maade. De véd, jeg er Morgenmand. Jeg skal nok give Møde.

Poul.

Hvis du er rask, vil det da sige.

Alfred (ivrig).

De er da ikke syg? Jo, vist saa; De sér daarlig ud, jeg lagde straks Mærke til det. Hvad fejler De?

Mary.

Det var kun mit dumme Hoved. Nu er det forbi.

Alfred.

For Guds Skyld, det var da ikke noget videre?

Mary (drillende).

Nej, vær De kun ganske rolig, jeg kan nok sidde med Sølje paa imorgen.

Alfred.

De véd godt, at det slet ikke var derfor. Er det virkelig bedre?

Poul.

Berolig dig: ja.

Mary.

Jeg forsikrer Dem.

Alfred.

Naa, Gud være lovet! Saa kan De maaske ogsaa taale at høre, at lille Krogh har solgt sit Billede til Etatsraad Zöllner?

Mary.

Er det sandt! Aa, Poul, det var en Skam. Du havde halvt om halvt lovet mig det.

Poul.

Det havde jeg nok ogsaa; men det skal du saamænd ikke tage dig nær. Det er jo kedeligt: Vand, Vand, lutter Vand og ikke en Smule andet. Jo, det er sandt, og saa et kjedsommeligt Mandfolk, der vender os Ryggen og ikke bestiller andet end at kigge paa det Vand. En underlig Fornøjelse!

Alfred.

Kan du da virkelig ikke se, at det er præget af det dybeste, det bedste i Kroghs Natur? For ham er Havet med Paa-Lands-Storm og uhyre Bølgemasser ind over den sandede Strand selve Livet, saaledes som han har levet det — ikke som dit og dines, du. Hans Forældre har ikke kunnet lægge alt til Rette for ham. Moderen var en ussel, fattig Pige, som han maatte skaffe Føden til; Faderen var — ja, det maa Vor Herre vide. Men med Glacé-Handsker har Livet ikke taget paa ham: fra Tiggerdreng, Gadefejer og Cigarruller op til det, han nu er, det hører der noget til, maa du indrømme mig!

Se nu paa det eneste levende Væsen i hans Billede — det kedelige Mandfolk, som du kalder

ham — og sé hvor, hvor . . . (griber sig i at ville gjøre den oftnævnte Cirkelbevægelse) støt og sluttet han staar og stirrer Havet lige i Ansigtet. Stormen flyger hen over det ludende Hoved, Regnen glider af mod den oliede Sydvest.

Gaa endnu engang hen og se paa det, og sig mig saa, om den kraftige Nakke, brede Ryg og de muskelstærke Ben, som han har plantet dybt ned i det fugtige Sand, ikke tilhører en Karl, der er alt andet end bange for sin Trøje. Sér du, det Billede griber, ikke blot fordi det er mesterlig malet, men fordi det fortæller os alt, hvad der bor i Kunstneren af alvorligt Mod og Energi.

Poul.

Puh, det var varmt! Hvis alt slaar fejl kan du da blive Anmelder. Du taler paa en Prik, som han skriver, Dr., hvad det nu er, han hedder, han i det kjedsommelige Maanedsskrift, du véd, Mary, det, der er saa gyseligt, at jeg ikke engang gider skjære det op.

Alfred.

Tak skal du have.

Poul.

Hvad mener du nu om lidt frisk Luft ovenpaa den Anstrengelse? Jeg maa et Øjeblik hen til min Gam . . . min Fader for at tale med ham (til Mary) om den Historie . . .

Mary.

Ja, vist; ja, vist.

Poul.

Gaar du med, Hasting?

Alfred.

Ja, jeg véd ikke rigtig. Jeg har egentlig gaaet saa meget i Dag allerede. (Hurtig) Og jeg gjorde Visit hos din Fader iforgaars; men hvis du . . .

Poul.

Nej, paa ingen mulig Maade; bliv du blot, hvor du er.

Alfred.

Ja, saa kan jeg ogsaa aftale nærmere med din Kone om den Sølje, for jeg skal . . .

Poul.

Ja, gør du det, min Ven. Naa, ja, saa gaar jeg. Skal jeg bringe nogen Besked fra dig, Mary?

Mary.

Nej, Tak skal du have. Hils mange Gange!

Poul.

Farvel saa længe. (Han gaar.)

Tredie Scene.

Mary. Alfred.

Alfred.

Han blev da ikke stødt, fordi jeg ikke gik med?

Mary.

Nej, vist ikke.

Alfred.

For jeg vilde rigtignok meget hellere snakke lidt med Dem.

Mary.

Naa, det vilde De.

Alfred.

Der er meget, jeg skulde have at vide af Dem.

Mary.

Er dér det?

Alfred.

Først og fremmest: hvor er Magda, mit eget Kjælebarn, henne idag?

Mary.

Altid er det Magda, Magda og Magda; det er ligesom Axel slet ikke var til.

Alfred.

Hvor kan De dog sige det! Men jeg nægter ikke, jeg holder nu engang mere af Smaapiger. Axel ligner jo desuden mest Poul, og Magda er Dem, som De staar og gaar.

Mary.

Det maa være derfor, at jeg vist vilde foretrække Axel, dersom jeg havde Valget. Mine søde Unger kommer for Resten snart; de har været hos min Søster.

Alfred.

Naa, der. Det er saamænd ellers sjældent, at de er ude.

Mary.

Ja, ikke sandt? Og dog bebrejdede Poul mig, at jeg havde givet dem Tilladelse.

Alfred.

Det ligner ham. Og hvad sagde saa De dertil?

Mary.

Jeg? jeg sagde, det var underligt af ham ikke at unde Børnene den Fornøjelse.

Alfred (ivrig).

Naturligvis, naturligvis! Og saa?

Mary (betænker sig).

Ja, saa ikke mer.

(Alfred sætter sig nærmere ved Mary og betragter hende forskende.)

Mary.

Hvorfor sér De saa vist paa mig?

Alfred (spøgende).

Der gives ikke det Arbejde i Verden, der lønner sig saaledes. Det er i alt Fald min Mening.

Mary.

Dersom De ikke har noget fornuftigere at sige, burde De være gaaet med Poul. Hvorfor sér De saadan paa mig, spørger jeg?

Alfred.

Skal jeg sige Dem en Ting?

Mary.

Og det er?

Alfred.

Jeg tror, at der har været noget — noget alvorligt mellem Dem og Poul, lige inden jeg kom.

Mary.

Hvoraf slutter De det?

Alfred.

Ja, hvoraf, hvoraf? Man kjender Dem, gjør man. Man sér det — det vil sige, jeg sér det —

paa Deres, Deres . . . (gjør atter Cirkelbevægelsen) paa Udtrykket, Stillingen, paa Øjne, Næse, Mund, Tænder (utaalmodig) aa, paa alt muligt.

Mary.

Men naar jeg nu paastaar, at De tager Fejl, hvad saa?

Alfred.

Det gjør mig meget ondt at maatte sige det; men saa tror jeg Dem ikke, skjønt Deres Ord ellers er et Evangelium og lidt mere for mig. Vær nu oprigtig! (Opfordrende) Naa! Naa! Naa! — — — Hvad skal den spidse Mund og de rynkede Bryn til? Om Forladelse, jo, det er sandt, jeg har selv sagt, at det klæder Dem saa uforligneligt.

Mary.

Nu skal De lade mig være i Fred, det siger jeg Dem.

Alfred.

Ja, naar De føjer mig og fortæller, hvad der har været mellem Dem og Poul. Det var kun for at faa det at vide, at jeg blev.

Mary.

Blot De saa ikke kommer til at fortryde det. Jeg syntes ellers, at De før talte om en Sølje?

Alfred.

Det haster ikke.

Mary.

Undskyld, én Gang skulde jeg dog helst gjøres færdig.

Alfred.

Tal ikke om det Billede! Jeg er led og kjed deraf. Det er som en Karrikatur af Dem. Nej, kunde jeg, som jeg vilde, saa skulde De faa noget andet at se. (Alvorlig) Og naar det nu er færdigt, hvad saa?

Mary (spøgende).

Hvad saa! Saa skal det naturligvis hænge over Skrivebordet i Pouls Værelse. Havde De maaske tænkt Dem Frederiksborg?

Alfred (lidt heftig).

Jeg har blot tænkt, at fra det Øjeblik, De lader det afhente, er Lys og Glæde forvist fra mit Atelier.

Mary.

Et Atelier uden Lys! ja, det vilde unægtelig være et Uheld.

Alfred.

Spot mig ikke. Jeg kan nu engang ikke undvære at se Dem: Hør, vær nu god ved mig og kom frem med, hvad der er sket mellem Dem og ham. Hvorofte skal jeg sige, at jeg ikke kan udholde at se Dem bedrøvet? De har ligefrem Forpligtelse til at sige mig alt. Husk Akkorden!

Mary.

Undskyld, jeg er ikke gaaet ind paa noget-somhelst. De har selv udnævnt Dem til min Fortrolige. Kalder De det en Akkord?

Alfred.

Lad os ikke strides. Jeg er Deres Ven; det er Dem ingen Hemmelighed, vel? Hvad er saa

naturligere, end at De fuldtud har Fortrolighed til mig? De har grædt, nægt det ikke! Tal nu, jeg beder Dem. Selv om det ikke nytter, er det dog som en Smule Trøst at have En, som man kan proppe alt i, baade ondt og godt — saadan en Slags Kludepose. Har jeg ikke Ret?

Mary (rækker ham Haanden).

Jo, jo, jo; og De skal ogsaa have Tak. Men hvad vil De, jeg skal fortælle? Der er egentlig ingen Ting. Det med Børnene, véd De. Og, at jeg var daarlig, det har jeg jo ogsaa allerede sagt.

Alfred.

Unægtelig; men Aarsagen har De ikke nævnet. Og ikke sandt, jeg har ikke set forkert, det havde sin Aarsag?

Mary.

Naar jeg endelig skal staa Skrifte: Ja. Men det hele var en ren Ubetydelighed, og Skylden var — i alt Fald tildels — min egen. Men det kan egentlig slet ikke interessere Dem at høre, og desuden . . .

Alfred.

Vil De nu blot begynde!

Mary.

Sagen var altsaa, at jeg foreholdt Poul, at han ikke gav sig nok af med sit Hjem — nej, det er Usandhed — jeg bebrejdede ham ligefrem, at han ikke tog nok Hensyn til mig, at han overlod mig altfor meget til mig selv. Misforstaa mig endelig ikke; tro ikke, at det er min Mening, at

han altid skal være hos os herhjemme. Han har sine Forretninger og . . .

Alfred.

Jeg forstaar Dem saa godt, saa udmærket godt. Og Deres Mand, hvad sagde han?

Mary.

Først tror jeg nok, han mente, at jeg gjorde ham blodig Uret. Men saa forsøgte jeg, saa godt jeg kunde, at overbevise ham om det modsatte. Jeg paastod, at han havde forandret sig, ikke blot mod mig — De har nu ikke kjendt os længe nok til at kunne bedømme det, men sandt er det —, men at han overhovedet var bleven en hel anden. Ogsaa om Selmer og de andre talte jeg. De véd nok, det vi saa ofte har drøftet. Og jeg er vis paa, at han følte, jeg havde Ret, skjønt han søgte at slaa det hen i Spøg.

Alfred.

I Spøg; der har vi det; ja, saadan er han. Dræbe enhver alvorlig Samtale med en daarlig Vittighed, det er hans Natur!

Mary.

Men saadan var han ikke tidligere.

Alfred.

Nej, jeg véd det. Men De, hvad sagde saa De?

Mary.

Ja, da jeg først var begyndt, saa maatte det frem, alt, hvad jeg havde paa Hjerte. Det var mig umuligt at holde igjen. Jeg véd næppe, hvordan

det gik til, men det ene Ord tog det andet med sig. Jeg talte ogsaa om Dem.

Alfred (hurtig).

Om mig! Hvad sagde De, hvad sagde han?

Mary (smilende).

Kun hvad vi kan staa ved. Han kan rigtig godt lide dem — det kan jeg da ogsaa. Fra Ven- skab faldt saa Talen hurtig paa Kjærlighed, og jeg spurgte, om han virkelig troede, at han brød sig om mig endnu. Det troede han dog nok.

Alfred (spottende).

Nej, virkelig! Det forbavser mig.

Mary.

Ja, og hvis saa var, bebrejdede jeg ham hans Maade at gjøre Kur paa til andre.

Alfred.

Og alt det kalder De Ubetydeligheder. Og saa, og saa?

Mary.

Jeg mente, at han alligevel ikke kunde holde rigtig af mig, naar han paa samme Tid viste saa mange andre . . . hvad skal jeg kalde det? Op- mærksomhed er ikke stærkt nok.

Alfred.

Det er ligemeget. Blot videre!

Mary.

Jeg fandt det upassende for en gift Mand.

Alfred.

De har Ret, tusind Gange Ret.

Mary.

Ja, ikke sandt. Og saa tilstod jeg, at det nagede mig, pinte mig, ja, og at jeg havde været skinsyg ud over alle Grænses, at jeg var det endnu.

Alfred.

Og han, han? Men i Himlens Navn saa tal dog!

Mary.

Først vilde han ogsaa spøge med det, tror jeg. Men da han saa, hvor nær jeg tog mig det — nej, Hasting, hvor ude af mig selv, hvor fortvivlet jeg var — aa, jeg troede et Øjeblik, jeg skulde gaa fra Forstanden, mit Hoved var nær ved at sprænges — saa gjorde han alt for at berolige mig. Aa, han er egentlig saa god. Jo, jo, siger jeg, han er god. Han gav mig sit Æresord paa, at der ikke var nogen anden, som han brød sig om. Jeg var den eneste, som han kunde tænke sig at være gift med. Jeg skammede mig næsten over, at jeg havde mistænkt ham. Det var ogsaa stygt af mig. Jeg har gjort ham stor Uret.

Alfred.

Maaske.

Mary.

Maaske, siger De. Nej, ganske sikkert har jeg gjort ham Uret.

Alfred.

Ja, paa det ene Punkt. Men det er ogsaa alt.
(Hæftig) Han er en . . . Hvad skete saa?

Mary.

Ja, saa kom De, og Poul lovede, at alt skulde

blive meget bedre, og at han vilde prøve, at tage flere Hensyn.

Alfred.

Prøve at tage flere Hensyn! lovede han virkelig det? Det var saare smukt af ham.

Mary.

Aa, hans Ord faldt ogsaa helt anderledes. I hvert Fald er der ikke det mindste at opholde sig over; han mente det ærligt. Poul er brav og hæderlig.

Alfred.

Brav og hæderlig! Ja, i mange Henseender, det indrømmer jeg. Men det er slet ikke det, der drager Dem til ham; nej, det er hans personlige Elskværdighed. Det er den, som bestikker Dem, ligesom den har bestukket mig — og alle andre.

Mary.

Det er ikke sandt, Hasting.

Alfred.

Det er sandt. Havde han ikke den, vilde De aldrig have fundet Dem i at være hans Hustru. De havde umulig holdt det Trællev ud, som han har budt dem. Men nu er det nok! Tror De, jeg kan taale at se paa alt dette længere? De kalder mig „Ven“, og saa skulde jeg lægge Hænderne i Skjødet og tie. Fra den første Dag, jeg lærte Dem at kjende, har jeg været Vidne til, hvorledes han forsømte Dem — aandelig forsømte Dem. „Brav og hæderlig“ kalder De ham! Ja hvis det er bravt og hæderligt at mishandle sin Kone.

Mary.

Mishandle! men er De fra Forstanden?

Alfred.

Ja, prygle Dem gjør han ikke, det vèd jeg nok. Som om der ikke gaves en anden Art Mishandling, som Lovene ikke engang kjender. Behandler han Dem som sin Hustru? Nej, som sin . . . sin Husholderske! Tror De, jeg er blind? Nej, se, det kan jeg. Jeg er ikke Maler for ingen Ting.

Mary.

De overdriver. I alt, alt overdriver De. -

Alfred.

Det gjør jeg ikke. Jeg kan stave og lægge sammen, kan jeg! Bundulykkelig har han gjort Dem. Tror De ikke, jeg har vidst det længe? Og det kalder De med Deres Duefromhed Bagateller. Ja, vel, ét ulykkelig Menneske mere eller mindre her paa Jorden, aa, ja, naturligvis er det en Bagatel, men ikke for ham og Dem, og især ikke for mig, hører De: især ikke for mig. Poul burde hver Dag paa sine Knæ takke sin Gud og Skaber for den Lykke, der er bleven ham til Del! Ja, det siger jeg. De — hans! Han aner ikke, hvad han har for en Skat i Dem. Tilbede Dem, bære Dem paa Hænder, alt burde han gjøre for Dem. Hvad bilder han sig egentlig ind? Hvad er han, og hvem er han? Og hvad er saa De?

Mary.

Er De fuldstændig fra Samling? Det er min Mand, Deres egen Ven, De taler om.

Alfred.

Ja, Deres Mand! ja, det er jo netop Ulykken. Min Ven! ja, men det var før jeg lærte Dem at kjende. Tror De, jeg nu bryder mig om hans Ven- skab? Han er ikke værd at spænde . . . At tænke sig: han har Dem daglig for Øje, han kan tale med Dem, høre paa Dem, leve for Dem, og han besidder Dem, ja, han besidder dem. Aa, den Tanke gjør mig gal. Nej, jeg holder det ikke ud længere, lad det saa briste eller bære, én Gang maa det dog siges: Jeg elsker Dem, elsker Dem højere end mit Liv.

(han skjuler hulkende sit Hoved i sine Hænder.)

Mary.

Men De véd ikke, hvad De siger; De taler over Dem. Kære, stakkels Ven, fat Dem dog. Elsker mig — elske! men det er jo ikke muligt.

Alfred (uden at løfte Hovedet).

Ikke muligt! men det er jo umuligt andet.

Mary

(gaar op og ned ad Gulvet. For sig selv:)

Elsker mig — umuligt — mig! — Vanvid er det — aldeles umuligt — og Poul! — nej, nej, nej, fuldstændigt Vanvid! (hun sætter sig. Blidt:) De skulde ikke have sagt det. (Efter en Pause, heftigt) Hvorfor har De sagt det — til mig, en gift Kone? Er det ikke en Fornærmelse?

Alfred (løfter Hovedet).

Gift Kone! Fornærmelse! For Guds Skyld ingen Fraser. Dertil er De meget for god og Sagen for alvorlig.

Mary.

Det er ingen Frase, Hasting.

Alfred.

Hvis De blot elskede mig — og De elsker mig, jeg tror det, nej, jeg véd det; for De maa elske mig. Deres Mand er jo ikke noget for Dem mere. (Høftig) Han er det ikke. Indbildning, siger jeg; Indbildning! det er for længe siden forbi mellem Dem og ham.

Mary.

De tager Fejl, Hasting; jeg elsker Poul. Aa, hvorfor tav De ikke? hvad skal dette føre til? — Og jeg, der holdt saa meget af Dem! Det var ikke rigtigt af Dem, det var det ikke. Hvad skal der nu blive af vort Venskab.

Alfred.

Venskab! her er ikke længere Tale om Venskab. De skal blive min, De skal — hvis De da elsker mig; og De gør det. Jeg tror det. De vilde ikke have været saa . . . saa . . . saa øm og saa kjærlig.

Mary.

Det har jeg ikke været.

Alfred.

Jo, saa øm og kjærlig, hvis De ikke elskede mig. Af de tusind Smaating har jeg set det. Jeg er hverken indbilsk eller forfængelig.

Mary.

Ja, men det er ikke sandt; jeg siger Dem det: jeg elsker kun Poul.

Alfred.

Og Deres Glæde ved at se mig, ved at tale med mig, være sammen med mig, betød det da ikke det mindste? Hvorledes har De ikke smilet til mig, hilst paa mig, ja, og . . . og drillet mig! De skulde ikke have lagt nogetsomhelst deri? Nej, det er utroligt. De er kun bange for at tilstaa det; bange for Deres Mand. Men der skal jo ikke ske noget bag hans Ryg, hører De; jeg vil sige ham alt. Lovformeligt maa det være. Nej, ikke noget hæsligt; ærligt vil vi gaa til Værks. (Indsmigrende) Ikke sandt, saa elsker De mig.

Mary.

Nej, kjæreste, bedste Ven, nej og atter nej. — (Ængstelig) Se ikke saadan paa mig, De maa ikke. — Jeg har Fortrolighed til Dem, jeg holder af Dem, som af ingen anden, men elske Dem, forlade Poul for Deres Skyld, nej, hvor kan De tro det; det vilde jo være mig helt umuligt.

Alfred.

Og De taler virkelig Sandhed? Det er ikke Fejghed, Frygt for, hvad Folk vil sige?

Mary.

Det er sandt, hvad jeg siger; hvert Ord er sandt. Jeg kunde aldrig komme til at elske Dem, saaledes som De fortjente, og som De vilde forlange.

Alfred

(falder fuldstændig sammen).

Saa har de heller ikke handlet forsvarligt mod mig; for jeg maatte jo tro det, ikke sandt? Jeg

kunde ikke tro andet, end at De ogsaa elskede mig. Hvorfor har De ladet mig leve i Troen?

Mary.

Jeg vidste jo ikke, at De var . . .

Alfred.

De maatte vide det, De burde. Vi er dog ikke Børn. Og hvad skal der nu blive af mig? Jeg holder jo saa uendelig af Dem.

Mary.

Ja, stakkels Hasting, jeg har baaret mig urigtigt ad, jeg tror det, meget urigtigt. Men se, jeg trængte saa højlig til en Ven, trængte til En, som forstod mig, og brød sig om at forstaa mig. Og saa kom De. Jeg saâ, at det glædede Dem at være sammen med mig, og jeg var for egoistisk til ikke at knytte Dem til mig. Jeg skulde ikke have gjort det, naturligvis, det véd jeg godt; men De forstaar ogsaa, hvor drøjt det vilde have været at skyde en Vennehaand tilbage. Naar jeg nu mister Dem, er det kun Løn som forskyldt. Men, ikke sandt, jeg mister Dem ikke? De vil vedblive at være for mig, hvad de altid har været, det lover De?

Alfred.

Jeg faar vel love det; for undvære Dem kan jeg ikke mere.

Mary.

Og det Ord, De sagde før, betragter vi som usagt. Deres Haand derpaa! og De kommer aldrig tilbage dertil.

Alfred.

Jeg skal forsøge det.

En Hustru.

Mary.

Saa kun én Ting til: jeg vil sige det til Poul.

Alfred.

Nej, det er ikke nødvendigt.

Mary.

Jeg vil.

Alfred.

Ja, men . . .

Mary.

Jeg vil.

Alfred.

Saa maa jeg naturligvis . . .

Fjerde Scene.

Mary. Alfred. Pigen (kommer ind fra Baggrundsdøren;
straks efter) Poul og Børnene.

Pigen.

Nu er Kathrine kommen med Axel og Magda.
De vilde saa gjerne sige Godnat til Fruen.

Mary.

Ja, lad dem blot komme ind.

(Pigen gaar. Mary rækker Alfred Haanden.)

Poul.

Her har du mig allerede igjen, Fader var ikke
hjemme. — Naa, er I der, Unger!

Mary

(til Alfred, pegende paa Poul med Børnene).

Og alt det skulde jeg forstyrre!

Tæppet falder.

Anden Akt.

Samme Værelse. Morgen. Et til fire Personer dækket Thebord.
Maaltidet er forbi.

Første Scene.

Poul (sidder ved Bordet og læser i „Dagbladet“). Mary
(staar i Forværelset og har lukket den Dør op, som tænkes at føre
ud til Trappen).

Mary

(i smagfuldt Morgentoilette taler ud mod Trappen med Ryggen
halvvendt mod Publikum).

Farvel, farvel! har I rene Negle? Ogsaa Lomme-
tørklæder, hvad? — Hvad er det? du glider da
ikke ned af Rækværket, Dreng? — Naa, du skulde
ellers faa med mig at bestille. — Gaa nu artig paa
Gaden, hører du Axel. — (Lytter.) Siger du „ja“?
Ja, hvad kan det nytte? Igaar lovede du mig ogsaa
at gaa fra Skole som en rigtig voksen Herre, og
saa stikker du Benet lige ned i den dybeste Rende-
sten, bare for at prøve om du blev vaad. — (Lytter.)
Hvad siger du? — Nej, jeg véd det nok, det er
aldrig din Skyld; ja vist saa, det var „Kresjan“
Hansen, der fik dig til det. Ja, jeg skal nok for-

tælle det til hans Moder, kan du tro. — Er han en rigtig Gadedreng, siger du? — Magda, min Ven, du er den fornuftigste, du passer nok paa ham! Hvis I ikke gaar som store Mennesker, skal Kathrine følge Jer igjen. — (Lytter.) Nej, jeg véd det nok, det kan I ikke lide; ja saa vær artige. — Landkortet, er det Landkortet, Magda? Aa, det behøves vist ikke. — Anmærkning! nej, du faar saamænd ingen Anmærkning for det.

Poul.

Er du nu ikke snart færdig med det Skrigeri ned ad Trapperne? Hvad maa første Sal ikke tænke om dig!

Mary (til Poul).

Visvas! (til Børnene) Adiø da, I søde Unger, Adiø, Adiøs! (Hun lukker Døren.)

Poul.

Aa, kære Mary, kån du nu ikke vænne dig af med den Manér. Du véd, jeg kan ikke lide det.

Mary (med et Skuldertræk).

Du gjør saa meget; som jeg ikke kan lide.

Poul

(begynder at læse i „Dagbladet“; ærgerlig:)

Hvad sagde jeg! Saa skulde da ogsaa . . . ! naturligvis „faldet“; det kommer der af det!

Mary.

Hvem er faldet?

Poul.

Aa, du lille Vrøvl, franske Telegrafaktier er faldet.

Mary.

Naa, ikke andet.

Poul.

Ja, Tak skal du have! Saadan et Par tusind Kroner mer eller mindre spiller vel ingen Rolle for dig!

Mary.

Kan de da ikke stige igjen?

Poul.

Du snakker, som du har Forstand til.

Mary.

Saa gjør mig klogere. Du kunde jo sætte mig ind i et og andet, som . . .

Poul.

Ja, det manglede blot! Og saa skulde du vel give dit Besyv med, naar vi vilde gjøre en Forretning. — Nej, her er noget for dig; det forstaar du dig paa. (Læser højt) „Kunst og Kunstnere i Ind- og Udland: Vor ansete, højtbegavede Landsmand, Maleren Alfred Hasting, er igaar efter to Maaneders Ophold i Paris hjemvendt her til Staden.“

Mary.

Ja, det véd jeg, og du da ogsaa. Jeg fik jo et Par Ord fra ham.

Poul.

Det er vel derfor, du er saa „chic“ idag, som vi Parisere siger. „Gjenstanden“ indtager vel sin „déjeûner“ hos os.

Mary.

Det er afskyeligt at høre dig tale. Ja, han

vilde gjerne spise Frokost her. Kunde du ikke i den Anledning for én Gangs Skyld opgive „Angleterre“ og komme hjem.

Poul.

Nej, Tak, min Ven, tredie Hjul til Jeres Gig, det skal jeg dog ikke have noget af. Forstyrre en øm tête-à-tête! Jeg vilde jo miste al Selvagtelse.

Mary.

Det er mig fuldstændig ligegyldigt, at du gjør Nar af ham og mig. Tag dig blot i Agt, at du ikke bliver den latterligste af os tre. Jeg holder af Alfred Hasting, det gjør jeg ingen Hemmelighed af, ja, jeg holder af ham, meget, meget mere end jeg troede, da han rejste. (Ivrig) Poul, hører du, vær nu ikke stridig: jeg beder dig, vær hjemme; jeg vil saa nødvendig være alene med ham idag. Jeg er bange — skjønt han er vist ikke mere forelsk . . . — jo, jeg er febrilsk, ængstelig, nervøs. Aa, jeg har saa ondt ved at holde fast paa Tankerne.

Poul (ængstelig).

Mary, Mary, du skal gjøre Vold paa din forfærdelige Eksaltation; du maa gjøre alt for at bekæmpe den. Glem ikke, hvad Doktoren har sagt: stærk Sindsbevægelse kan have de mest skæbnesvangre Følger for dit Hoved. Du har selv hørt det: „Uhelbredelig sindssyg“, det er ikke Spøg, det.

Mary.

Ti, ti, ti; jeg véd det. Ja, det er sandt; men jeg kan jo ikke gjøre ved det. Lover du mig da saa at komme?

Poul.

Du skulde have fulgt mit Raad, det er min Mening.

Mary.

Ikke sé ham mere! aldrig tale med ham! ikke engang brevvexle! Tænk dig om, Poul. Kunde du virkelig forlange, at jeg skulde have fulgt det Raad?

Poul.

Efter det, der er sket mellem Hasting og dig: Ja.

Mary.

Hvad har du da gjort for mig? Havde det maaske været et ubilligt Forlangende, at du havde holdt Ord? Havde du ikke lovet mig, netop samme Aften, som Hasting talte om sin Kjærlighed til mig, at alt skulde blive bedre imellem os. Betød det Løfte noget for dig? Ikke meget. De første to-tre Dage tænkte du derpaa, nej, lad mig ikke lyve! de første fire-fem var det dog — saa var det glemt.

Tog du Hensyn til mine tarveligste Ønsker? Jeg bad dig, jeg tryglede dig om at bryde Omgangen med Selmer og . . .

Poul.

Tarvelige Ønsker! (Med en Haandbevægelse) Smide mine bedste Venner paa Porten!

Mary.

Hvis du saa i det mindste vilde lade mig i Fred! Jeg lægger ikke noget Baand paa dig. Jeg forbyder dig ikke at gaa ud ligesaameget som du har Lyst til.

Poul (ironisk).

Det er smukt af dig. Jeg anerkjender det ogsaa.

Mary.

Men jeg forlanger ogsaa samme Frihed for min Person. Og jeg vil ikke gaa ud. Du tvinger mig formelig til at tage med dig fra Middagsselskaber til Theatret, fra Konserter til — hvad, véd jeg. „Det er kun Særhed af mig at ville sidde alene hjemme“; „jeg har ingen Grund til at være forstemt“; „det vil opmuntre mig“; eller „hvad vil Konferentsraadinde Iversen sige, naar jeg kommer uden Hustru“.

Poul.

Ja, men . . .

Mary.

Og en dejlig Opmuntring er det, det skal jeg love for, at se dig staa og fjante snart med den ene Pyntedukke, snart med den anden. Nej, min eneste Glæde i disse Maaneder har været Hastings Breve fra Frankrig, skjønt de . . .

Poul.

En vérité, en passende Fornøjelse for en gift Kone.

Mary.

Det er hæsligt af dig. Fortalte jeg dig ikke hvert Ord, der var bleven talt mellem os den Aften? Skjulte jeg det mindste? Viste jeg dig ikke hans Breve de næstfølgende Dage, hvori han bøn-faldt mig om at forandre min Beslutning? Du saâ mine Svar, ikke sandt? hvor afvisende, hvor . . .

Poul.

Det kan jeg dog ved Gud med min bedste Vilje ikke beundre. Du elsker ham jo heller ikke.

Mary (nøgende).

Ja, jeg véd ikke rigtig, maaske dog; jeg holder grumme, grumme meget af ham. Det er i alt Fald næppe alle Koner, der havde haft den Pligtfølelse ligeoverfor deres Mænd; og det var heller ikke rigtig handlet mod Hasting; skjønt — han havde jo lovet mig aldrig nogensinde mere at tale til mig derom, men han holdt det ikke; saa havde jeg maaske heller ingen Forpligtelse.

Poul.

Det er jo en Selvfølge.

Mary.

I hvert Tilfælde læste du Brevene. Du kunde være skreden ind. Men hvad gjorde du? Det nemmeste: ingen Verdens Ting. Naa, han rejste saa ødelagt og sønderknust, som jeg aldrig ønsker at se noget Menneske igjen. Han vilde blive meget længe borte. Han talte saagar om Spanien og Algier.

Poul.

Hvorfor er han mon saa allerede kommen? (Ærgerlig) Nu begynder naturligvis det Vrøvl forfra igjen, og Folk faar noget at snakke om. Du maa ikke være vred, men jeg synes, vi har haft det saa rart i denne Tid; men nu er Freden forbi! Ikke engang i sin egen Dagligstue har man Ro mere. Nu skal man se ham hænge over dig, hver Gang man kommer ind ad Døren.

Mary.

Ja, jeg véd ikke, hvorfor han er kommen. Jeg havde tænkt, at han maaske i Paris havde truffet en eller anden . . . Kunstnere er jo saadan . . . skjønt paa den anden Side, Hasting . . . hans sidste Breve var jo meget rolige og fornuftige, men jeg havde rigtignok ogsaa underrettet ham om, at hvis han ikke skrev paa en anden Maade, vilde jeg ikke svare ham.

Hvormeget han for Fremtiden skal komme, beror paa dig. Men foreløbig kommer han her idag Kl. 12. Det er der ikke saa mange Timer til. Hvad er den nu?

Poul.

Død og Pine, over ni! Jeg maa skynde mig. Det gaar ikke an at give Personalet et daarligt Eksempel.

Mary (ivrig).

Men du kommer igjen, du lover det? — Saa kan du ogsaa høre nyt fra din gamle Flamme.

Poul.

Hvem er det?

Mary.

Ellen Lange, naturligvis. Nej, om Forladelse, Fru Ellen Hansted skulde jeg nok sige.

Poul.

Naa hende.

Mary,

Han har truffet de nygifte i Paris.

Poul.

Svært Hastværk de to havde med det Bryllup! der skulde da ikke have været periculum?

Mary.

Hvad mener du?

Poul

(gjør en medlidende Skulderbevægelse).

Skjønt Prokurator Hansted! — der hører ellers Lyst til at gifte sig med ham! Han kunde jo være hendes Oldefader. Saadan uden Paryk, Tænder og Snøreliv er han næppe nogen egentlig Adonis. Fy, føj! men god for mindst 300,000, det er han. Naa, det hjælper vel lidt paa Kjærligheden.

Mary.

Ligemeget, gift blev hun dog. Husker du, du sagde . . .

Poul.

Kalder du det gift? Det vil jeg dog sætte et stort Spørgsmaalstegn ved. (Ser igjen paa Uhret.) Nej, du, det gaar ikke an. Adiø saa længe.

Mary.

Du kommer altsaa? ikke sandt, du kommer?

Poul (nøgende).

Ja, jeg véd ikke rigtig.

Mary.

Jo, du gjør; jeg kan se det paa dig.

(Poul gaar.)

Anden Scene.

Mary ringer paa Figen, som under denne Scene gaar ud med The-Opdækningen.

Mary (peger paa Bordet).

Mine, lille Mine, De kan godt tage det ud; vi

er færdige for længe siden. (Hun tager en Hagesmække op fra Gulvet) Nej, de Børn, de Børn!

Pigen

(viser Mary en Tvebak, som der er spist af).

Og Magda fik nok ikke en Gang Tid til at spise op.

Mary.

Hun var uartig og vilde ikke. Saa gav hendes Fader hende naturligvis Lov til at lade være. (Idet Pigen vil gaa ud med Bakken) Aa, lille Mine, hør et Øjeblik, det er jo sandt, vi faar Fremmede til Frokost.

Pigen.

Nej, vel! Hvormange skal der dækkes til?

Mary (smiler).

Det er ikke saa slemt; vi bliver kun tre: Grossereren og jeg, og én til — det er Hr. Hasting, som er kommen hjem.

Pigen.

Maleren, nej, er han kommen! det var da morsomt. (hun gaar.)

Mary

(alene; gaar febrilsk op og ned ad Gulvet).

Det er dog underligt — (tager sig om Hovedet) som det var tomt — blot han var her — (gyser) uh, vente, vente! — Jeg véd, det bliver bedre. (Idet Pigen kommer tilbage, farer Mary nervøst sammen) Naa, er det Dem.

Pigen.

Var der ellers noget?

Mary.

Ja—a; har vi noget i Huset?

Pigen (langsomt).

Lidt er der jo nok. Der er ogsaa noget And fra igaar.

Mary.

Bed Kathrine købe et Par Hummer, men rigtig gode. Ja, og saa sæt Rødvind paa Bordet, men, lille Mine, den med grønt Lak. Det er den, Hr. Hasting holder saa meget af, ikke sandt?

Pigen.

Jo, Frue (Hun gaar med Resten af Opdækningen; i Døren:) Der er Hr. Hasting, Frue.

Mary (undertrykker et Skrig).

Bed ham vente. — Nej, det er det samme, lad ham komme ind.

(Pigen gaar.)

Tredje Scene.

Hasting (gaar rask hen mod Mary og rækker hende Haanden).

Mary (gaar ham forvirret i Møde).

Alfred,

(der søger at skjule sin Bevægelse).

Ja, her har De mig igjen. Jo, det er virkelig mig. De sér paa mig, som De ikke troede det. — Lidt uventet, ikke sandt?

Mary (synlig forlegen).

Ja, det kan ikke... men velkommen alligevel, hjertelig velkommen, det kan jeg da nok... saadan

over Hals og Hoved . . . har De haft en god Rejse? Nej, hvad er det dog for Snak, jeg siger. Men ogsaa saadan en Overraskelse! Hvorfor i al Verden har De forandret Bestemmelse? De vilde jo blive, jeg véd ikke, hvor længe borte.

Alfred.

Det kalder jeg en venlig Modtagelse.

Mary.

Ja, men det er ogsaa . . . aa, De véd meget godt, hvor gjerne . . . men sæt Dem dog ned. Hvorfor staar De op? Gjør Dem det nu mageligt og fortæl mig saa alle de nyeste Oplevelser. De maa jo kunne berette det utrolige om de sidste otte Dage, hvori jeg ikke har hørt fra Dem.

Alfred (med Vægt).

Det utrolige, ja, det er sandt. Men jeg vil kun nødvendig fortælle det.

Mary (smilende).

Saa lad De blot være, jeg tvinger ingen; jeg er ikke nysgjerrig, især fordi jeg véd, at De alligevel betror mig det. Men, tør jeg spørge, er det ogsaa en Hemmelighed, hvorfor De kommer mindst to Timer tidligere, end De havde skrevet?

Alfred.

Nej, det kan De faa at vide paa Betingelse af, at De ikke bliver vred paa mig. Sér De, jeg kunde ikke udholde at være Dem saa nær uden straks at opsøge Dem; og nu var jeg ogsaa sikker paa at træffe Dem alene. Jeg har Dem nemlig mistænkt for, at De har anmodet Deres Mand om at være hjemme til Frokost. Har jeg Ret eller ej?

Mary.

Ja, jeg tror nok, at Poul kommer.

Alfred.

Det tænkte jeg nok. (efter en lille Pause) Nej, hvad er det dog for en velsignet Fornemmelse at sidde her igjen, sé Dem lyslevende for sine Øjne og høre Dem tale paa denne . . . denne . . . aa, saadan som kun De kan tale. Maa jeg sige dem en Ting? De er bleven smukkere (Mary gjør en afvisende Bevægelse). Aa, hvad for én Gangs Skyld; jeg kommer lige fra Paris. Ja, og Deres Stemme er bleven — det forekommer mig virkelig — mere (gjør den i første Akt antydende Cirkelbevægelse) rund og fyldig.

Mary.

De gjør vel Nar.

Alfred (halvt spøgønde).

Nar! Faar jeg blot Lov at høre paa Dem, kan Pariserne for mig gjerne beholde deres Patti, Judic og hvad de alle hedder. (Om) Men De maa ogsaa give mig Lov; altid, altid maa jeg være hos Dem. Der er jo dog ingen, slet ingen, som holder af Dem, som jeg (han griber hendes Haand, som hun lader ham beholde et Øjeblik).

Mary.

De maa jo ikke tale til mig i den Tone. Det er ikke smukt at Dem. De handler urigtig mod Poul og ogsaa mod mig. Hører De, De maa ikke. Husk, De har givet mig Deres Ord. Og De er vel ikke rejst fra Paris til Kjøbenhavn kun for at bryde det?

Alfred.

Og om saa var!

M a r y.

De kunde ikke nænne det; det kunde De ikke.
(Pause hvorunder Alfred febrilsk trommer med Fingrene paa Bordet.)

A l f r e d.

Jeg kan nænne det; De skal se, jeg kan. Hvorfor ikke sige Sandheden? Her er ikke saa megen Tid at give bort! Jeg er kommen hjem ene og alene for at overtale Dem, for atter og atter at sige, at jeg ikke kan leve uden Dem. Forlang det ikke af mig, jeg kan ikke. Nu har jeg prøvet, hvad det vil sige at være adskilt fra Dem, prøvet at forsonse mig med den Tanke, helt at skulle give Afkald, aldrig mere at se Dem.

M a r y.

Og De, som altid vilde være en Ven for mig!

A l f r e d.

Aa, tal ikke mere om Venskab. Det er jo Vanvid. Jeg er dog ikke en Stenblok. Det er mig, der elsker Dem, og ikke ham. Og jeg skulde som en Hund lade mig nøje med Affaldet, medens han svælger i . . . nej, jeg gjør det ikke. Jeg er dreven omkring i Paris's Gader først sløv; saa gal, ude af Stand til at tage mig sammen og male. Min Hjerne var og blev udtørret, og jeg følte mig som Idiot, naar jeg vilde tænke paa min Kunst. Den er ikke egentlig lystelig, den Tilstand. Man faar saadan underlige Tilbøjeligheder, forstaar De.
(Han gjør en Bevægelse, som om han skar Pulsaaren i Halsen over med en Kniv.) Og man véd, der er ikke en Sjæl i hele den vældige By, som vilde miste Appetiten eller blot faa en søvnløs Nat for den Sags Skyld.

M a r y.

Og De har virkelig tænkt paa sligt!

Alfred.

Tænkt! det er ikke Ordet; nej, som en Mare slog det Klo i mig og vilde ikke slippe igjen.

Mary.

Stakkels Hasting!

Alfred.

Men saa kom Deres første Brev. Det reddede mig, det er min fulde Overbevisning. Og det blev ikke ved det ene Brev, der kom mange flere. De kan tro, det var Lægedom for mine Nerver. De fine, tætskrevne Ark var jo som et lille Stykke af Dem selv. Jeg saâ Dem saa tydeligt, saâ Haanden glide hen ad Papiret, medens De bevægede Tunge-spidsen fra den ene Mundvig til den anden.

Mary.

Aa, fy, dog! Jeg véd nok, at jeg gjør det, men det er jo grimt.

Alfred.

Vist saa, grimt! Og saa saâ jeg Dem utaalmodig ryste Hovedet, saadan som De kun gjør det. — Aa, vil De ikke nok engang; det er saa længe siden at . . .

Mary.

Nej, vist ikke nej. De gjør Dem jo kun lystig over mig.

Alfred.

Naar jeg nu beder Dem! Ja, ja, saa lad være; det er jo kun Trods. Aa, jeg saa Dem saa tydeligt. Og saa kastede De naturligvis Pennen langt fra Dem — ikke sandt? — fordi De skammede Dem over „det dumme Snak, som De sad og kradsede op“. Er det ikke saadan omtrent, De plejer at

sige? Og dog var de saa smukke, saa ærlige, saa naturlige, de Breve. Men paa hver Side søgte jeg og søgte efter et Ord, en lille Sætning, som talte om mere end Venskab. Og lidt efter lidt piplede de ogsaa frem, først et, saa flere. Jo mere spartansk De formanede mig til Fornuft, des rigere skød Ordene op i Deres Breve. — Nægt det, om De tør, men De tør ikke: der var Kjærlighed i de Ord.

Mary

(gjentager med samme lidenskabelige Tonefald som Alfred:)

Kjærlighed! (ryster eftertænksomt paa Hovedet) Og dog . . .

Alfred.

Tilstaa det, aa, tilstaa det: jo, ikke sandt, De elsker mig.

Mary.

Nej, nej; ikke saaledes som De tror. Og alligevel, Hasting, elsker jeg Dem — paa min Maade. Aa, det er saa uhyre vanskeligt at sige, hvad jeg mener. Se, det, De føler for mig — nu maa De ikke blive vred — det har jeg ogsaa kjendt ligeoverfor Poul. Ja, De skal ikke være skinsyg, for nu er det altsammen forbi. Men Poul var „ham“, saaledes som vi alle har drømt os ham, „den Forudbestemte“. Han stod dér fuldfærdig og fuldkommen som Minerva fra Jupiters Pan . . . Er det rædsomt dumt og affekteret, hvad jeg siger?

Alfred.

Nej, nej, jeg forstaar.

Mary.

For mig eksisterede der paa hele Jordkloden kun én Mand — Poul. De derimod . . .

Alfred.

Jeg?

Mary.

Ja, De maa gjerne le, for . . .

Alfred.

Jeg er ikke Spor af oplagt til at le.

Mary.

Hvad var det nu, jeg vilde sige? Jo, De derimod . . . ja, Dem er jeg med hver Dag kommen til at holde mere og mere af. Ja, Hasting, hvis jeg ikke elskede Dem, kunde jeg umulig have savnet Dem, saadan som jeg har gjort. De skulde blot vide, hvor jeg har tænkt paa alle de Timer, vi har tilbragt sammen.

Alfred.

„Venskab“ kaldte De det; lutter „Venskab“.

Mary.

Men nu véd jeg, at der laa mere bag ved det Ord, end jeg troede. Hvor var det alene dejligt altid at finde et aabent Øre, naar man spurgte. Og De forklarede saa beskedent, saa stilfærdigt. Jeg generede mig aldrig for „vor højtbegavede Landsmand“, som der staar i Avisen.

Alfred.

Aa, lad dog være.

Mary.

Men sandt er det. Og hvor var jeg stolt, naar De tog mig paa Raad. Har jeg faaet en Smule Tro til mig selv, har jeg kun Dem at takke derfor. Indbilske paa min Forstand har jeg sandelig ikke været.

Alfred.

Og dog havde De mere Grund dertil, end mange andre.

Mary.

Nej, det nytter ikke; der er altid velvillige Sjæle, som fortæller En, hvad Folk siger. I min Skudsmaalsbog staar der: „kjøn, men dum“. De er den eneste, som sætter Pris paa mig. Alle de andre har slaaet Haanden af mig.

Alfred.

Er det Deres Mand, De mener med „alle de andre“?

Mary.

Ja, naturligvis ogsaa ham, nej, især ham.

Alfred.

Og hvad blev der da af alt det, som Deres „gode og brave“ Mand -- for det er han jo, ikke sandt? — hvad han lovede Dem den Aften, De véd?

Mary.

Glemmt, hver en Smule glemt, inden Ugen var forløben.

Alfred.

Det var jeg saa overbevist om.

Mary.

Nej, jeg har ikke haft et Menneske, kun Børnene. Hasting, De kunde, hvis De havde villet. Deres Breve kunde have trøstet mig langt mere, end de gjorde. Men hvad skrev De om? Kun om al den Sorg, jeg havde forvoldt Dem — som om jeg ikke vidste det i Forvejen. Jo, og saa om det, De ikke skulde have nævnet, og som kun gjorde mig endnu mere forknyt. De kan tro, det er underligt, at

have den daglig om sig, som ikke mere er det mindste for En, og saa vide, at der langt borte i et fremmed Land lever et Menneske, der ikke havde noget imod at være i den andens Sted.

Alfred.

Sig: som vilde give sit Liv derfor.

Mary.

Saa begynder man at sammenligne de to — aa, nej, vist ikke; det har man gjort for længe siden — nej, man begynder saa smaat at tro paa, at Ens Liv kunde være bleven lykkeligere, dersom man havde kjendt

Alfred.

Men det kan jo ske endnu. Et Ægteskab kan dog hæves.

Mary.

Naar man hører Dem tale om Skilsmisse skulde man tro, at jeg kun behøvede at tage Hat og Kaabe paa og sige til Mine: „Nu gaar jeg.“

Alfred.

Men jeg forstaar Dem heller ikke. Deres Mand bryder sig ikke om Dem. Og De, er De maaske forelsket i ham? Men mig holder De af, ikke sandt, det gjør De? Og jeg forlanger ingen himmelstormende Kjærlighed. Hvor kunde jeg det? Men dog vil De ikke. Hvorfor tager De ikke Mod til Dem og bryder med alle disse smaalige Fordomme.

Mary.

Smaalige! Og det kalder De smaaligt! De glemmer, at det ikke alene er Poul, som De vil have, at jeg skal forlade, nej, det er hele den lille

Verden, som jeg nu Aar ud og Aar ind har levet mig sammen med.

Alfred.

Kaptejn Selmer og Grosserer . . .

Mary.

Fy, lad være, De lignede Poul. Regner De Pouls Familie for ingen Ting? Hans gamle Fader, hvor vilde han tage sig det nær! Og alle de andre, Tanter og Onkler; ja, jeg kan godt se, De finder det latterligt; men mig har de været gode ved, og jeg holder af dem.

Alfred.

Men er det dog ikke underordnede Hensyn i Sammenligning med to Menneskers Lykke?

Mary.

Lykke! hvem lover mig det saa sikkert? Nu elsker De mig; men hvem véd — —! Nej, nej, i min Alder lader man sig ikke saa let rive op med Rod og plante om. — Og Poul! Hele min Ungdom, alle mine skønneste Erindringer er knyttede til ham. Selv om alt andet er forbi, Minderne vil vi dog altid have fælles. Og sæt saa — jeg tør næppe tænke derpaa — at han ikke vilde lade mig beholde Børnene — aa, det vilde jo være — —! Børnene, som jeg elsker højere end mig selv.

Alfred.

Men i alt Fald maatte De jo kunne fordre lille Magda.

Mary.

Og jeg skulde give dem Lov til at tage Axel fra mig! Aldrig mere kysse ham, kjæle for ham. Aa, man kan høre, at De aldrig har haft Børn.

Prøv paa at forestille Dem, hvad det vilde sige, at sé sin egen sødeste Dreng gaa forbi sig paa Gaden, som var det et fremmed Barn; ikke have Lov til at trykke og knuge det ind til sig. Jeg kunde det ikke, nej, det kunde jeg ikke. Og tænk, hvis saa Axel voksede op til — ja, til en Dagdriver —. For Poul kan ikke opdrage dem; han lader dem altid faa Deres Vilje. Tror De saa; jeg vilde faa et roligt Øjeblik mere? Nej, Hasting, mine Børn maatte jeg have. Aa, hvad nytter den megen Tale, jeg er bunden paa Hænder og Fødder.

Alfred.

Dersom De følte og tænkte som jeg, saa . . .

Mary.

Ja, var jeg ung Pige, var det noget andet. Hvis jeg saa kunde begynde forfra, tror jeg nok, at jeg vilde gjøre Begyndelsen med Dem. Jeg føler, at min Kjærlighed til Dem, fredelig og rolig som den er, vilde kunne have spændt over et helt Liv. Nej, overtal mig ikke mere, det nytter ikke. For selv om det kunde lykkes Dem at rydde alle andre Betænkeligheder af Vejen, vilde den Tanke, at jeg kunde miste et af mine Børn . . .

Alfred (springer heftig op).

Men hvis han nu gav Dem Lov til at beholde dem begge to! De alene skulde opdrage dem — De og jeg. Jeg kan tvinge ham dertil. Tror De saa, jeg kunde formaa Dem til at bryde med Fortiden? Vilde De saa blive min Hustru?

Mary.

Jeg véd ikke, maaske. Nej, men De kan det ikke, jeg siger Dem, De kan ikke. Har Poul Ret

til at beholde Axel — og det har han, ikke sandt? Ja, der kan De sé — saa giver han heller aldrig sit Minde dertil.

Alfred.

Og jeg siger Dem, han skal. Jeg skaffer Dem dem begge, hører De. Jeg lover det. Vilde De saa finde Dem i alt det andet for at blive min Hustru?

Mary.

Begge to blive hos mig! Jeg skulde have dem begge, baade Axel og Magda! (Efter en Pause) Ja, Hasting, ja, saa tror jeg dog, jeg kunde; saa blev jeg Deres Hustru . . . nej, nej, hvad siger jeg? nej, jeg gjorde det ikke. Hvad skulde der saa blive af Poul, Stakkel? — Tage hans bedste paa Jorden fra ham, nej, det kunde jeg ikke nænne.

Alfred.

Det vilde være tungt for Poul, ja. Men han vilde vænne sig til det. Han vilde glemme; med Tiden vilde han glemme dem. Saadan er han. Aa, saadan er mange flere, end De tror.

Mary.

Men Poul ikke. Hellere blive hos ham, end gjøre ham den store Sorg. Hasting, forlang det ikke af mig.

Alfred.

Er det Deres sidste Ord?

Mary.

Mit sidste. Vi to kan ikke blive andet for hinanden end Venner; men det vil vi ogsaa være altid. For min Skyld, ikke sandt?

(Hun rækker ham Haanden, som han støder bort.)

Alfred

(slaar ude af sig selv heftig i Bordet).

Ske saa, hvad der vil! — Men naar han ikke var alt det værd? Naar De selv vilde føle det som en Skjændighed at lade ham beholde Børnene? Naar han havde narret Dem, bedraget Dem!

Mary.

For Guds Skyld, hvad mener De? Hvorledes?

Alfred.

Hvis han havde været Dem utro!

Mary

(tager sig med begge Hænder om Hovedet og undertrykker et Skrig).

Ti, ti, det er Usandhed, uværdigt at angive. Bring mig ikke til at foragte Dem.

Alfred.

Men hvis jeg beviser det?

Mary.

Det kan De ikke. Poul er ærlig. Han har svoret.

Alfred.

Han har løjet; han er en Meneder.

Mary (skriger).

Nej, nej, det er ikke sandt. De skal tie. Jeg vil ingen Ting vide. (Sagte) Hvor er det lavt.

Alfred.

Det kan ikke hjælpe: De skal lære at faa Øjnene op. Sé her!

(Han rækker hende to ens forarbejdede Ringe.)

Mary.

Ringe, ja, og de? hvad saa?

Hun stryger sig med Hænderne over Pande og Øjne som for at samle Tankerne.)

Alfred.

Læs, hvad der staar i dem.

Mary.

Fra P. til E. (langsomt) til E. Naa, saadan.

Alfred (febrilsk).

Og i den anden fra E. til P.

Mary.

Ja, ja. (Efter en Pause livligt) Men hvad beviser det? Der er saamange P'r og E'r i Verden. Hvorfra har De faaet dem?

Alfred (peger).

Den dér har Deres Mand selv bedet mig gjemme, for at den ikke skulde falde i gale Hænder. Det var i vores Orest og Pylades Periode; kort før jeg kjendte Dem. Om han havde faaet den som gift Mand eller tidligere, sagde han ikke.

Mary.

Den har De gjemt godt. Videre brave Pylades! (Hun lér. Alfred farer sammen.) Hasting, Hasting, De skulde ikke have gjort det! Men den anden, hvorledes har De faaet den? Hvorfor svarer De ikke? Mand, tal dog!

Alfred.

Jeg har . . . men De er saa forfærdelig op-hidset; skal vi ikke hellere . . . jeg kommer igjen i Morgen, saa kan vi tale roligere . . . maaske kunde jeg dog . . . ja, ja, det er sandt, jeg kunde jo dog maaske have taget Fejl.

Mary

(griber ham om Haandleddene).

Taget Fejl! Véd De, hvad De siger? Aa, I

lyver og bedrager, den ene som den anden! Men saa tal, tal dog!

Alfred.

Det var nu i Paris . . .

Mary.

Ellen Lange, ikke sandt? (Hun lér) Jeg vidste det nok.

Alfred.

Hun var alene hjemme. Hun vilde vise mig et Smykke, som Manden havde givet hende. De skulde Dagen efter rejse til Syden: Jeg gjorde Afskedsbesøg.

Mary.

Men Ringen, Ringen?

Alfred.

Da hun hældte Indholdet af sit Juvelskrin ud over Bordet, saâ jeg den straks . . .

Mary (lér haanligt).

Hun havde ingen Pylades haft til at gjemme den.

Alfred.

Og tog den hemmeligt til mig.

Mary.

De stjal den.

Alfred.

Jeg agter ikke at beholde den.

Mary (for sig selv).

Lumpent! (Højt) Men jeg hader hende — og Poul — ja, og Dem med. Jeg hader Jer, hader Jer alle! (Gaar heftig op og ned ad Gulvet og staar saa pludselig stille ligeoverfor Alfred) Hvorfra véd De, (hun lér) ja,

hvorfra véd De, at det ikke altsammen er foregaaet, før Poul kjendte mig?

Alfred

(betragter hende ængstelig og trækker paa Skuldrene).

Jeg sagde jo ogsaa før, da De blev saa frygtelig heftig, at det var muligt . . .

Mary.

At De havde taget fejl. Men De lyver, jeg kan se det paa Dem. Endnu kan De ikke saa godt som Poul. Tal kun. De kan jo se, at jeg er ganske rolig.

Alfred.

Tag Ringen og læs. (Hun vender og drejer den uden at finde noget). Nej, den anden. Se, ligeoverfor Bogstaverne, ganske smaat og daarlig ridset, ligesom med en Præn! Ser De ikke de to Aarstal?

Mary

(læser dem sagte).

Ja, ja — kun tre Aar efter at vi blev gift. (Hun smider Ringene heftig henad Bordet) Og i fem Aar har det varet! Jeg hader hende, det falske, samvittighedsløse Kræ. — Og Poul! Hele vort Ægteskab en kolossal Løgn! Men jeg anede det, anede, at han bedrog mig. Han løj sig fra det, huh ha, som en Skoledreng, fejj og ussel. Men nu har De lukket mine Øjne op og det til Gavns. Derfor vil De ogsaa belønnes, ikke sandt, Hasting? Ja, vist saa, De fortjener det, det er sikkert nok! Og jeg skulde være Belønningen! (Hun tager sig atter om Hovedet.) Blot De ikke kommer til at fortryde det! Men det bliver Deres Sag. (Hun breder Armene ud.) Her er jeg, tag mig saa, for Poul er død. Vil De ikke? (Hun lér.)

Ja, Dem kan man stole paa! (Synker hulkende sammen.)
De gjør Dem ikke til Tyv for at forraade en Ven,
saa nederdrægtig er De ikke.

Alfred.

De bedømmer mig haardt, forfærdelig haardt.
Jeg prøvede alt for at overtale Dem, inden jeg
sagde noget. Aa, De véd ikke, hvor højt jeg
elsker. Hvad skulde jeg da have gjort?

Mary (springer op).

Gaa, siger jeg, hvorfor gaar De ikke? (Knytter
begge Hænder mod ham.) Gaa, eller jeg indestaar ikke
for noget! — Aa, jeg kvæles!

(Hun river med et Ryk Kjolelivet op og falder bevidstløs tilbage.)

Fjerde Scene.

Hasting, (der under Marys sidste Replik har trukket sig tilbage
mod Baggrunden, iler til, ledsaget af) Poul, (som et Øjeblik usét
har staaet i Døren.)

Poul (bøjet over Mary).

Hvad er her sket?

Alfred.

Jeg har sagt din Hustru alt. (Peger hen paa Bordet.)
Her er din Ring og den anden.

Poul.

Du har anvendt din Tid godt dernede! Hjælp
mig, men saa hjælp mig dog!

(De bringe Mary hen paa Chaiselonguen.)

Gaa saa, hører du. Vi to tales ved imorgen,
haaber jeg.

Alfred.

Vil du duellere?

Poul (haanlig).

Du er ikke længer i Paris. Gaa! (Peger paa Mary.)
Hvad her sker, bærer du Ansvaret for.

Alfred.

Ja, og du, glem ikke det. (Han gaar.)

Poul (raaber efter ham).

Skaf Læge!

Femte Scene.

(Poul gaar raadvild hen mod Baggrunden som for at hente Hjælp).

Poul.

Nej, hellere alene, man kan aldrig vide . . .

(vender tilbage til Mary med en Flakon og forsøger at kalde hende til Bevidsthed. Efter kort Tids Forløb aabner hun Øjnene og betragter Poul, der uvilkaarlig viger tilbage for hendes forstyrrede Blik).

Mary.

Du her, Poul!

(Øjnene falder atter til, og man ser kun paa Hændernes famlende Bevægelser og en usikker Virren med Hovedet, at hun ikke er uden Bevidsthed.)

Poul (hurtig og ængstelig).

Mary, er du meget daarlig? aa, saa svar mig! Jeg véd godt, at han har sagt dig det; men jeg holder jo dog af dig, meget mere, end du vist tror. Ikke sandt, engang, engang i Tiden — ja, jeg forstaar godt, at der maa gaa lang Tid — men maaske kan du dog om mange Aar tilgive mig, Mary, tror du ikke? Svar mig dog! — Naar du blot ikke

bliver rigtig syg. For min Skyld, om ikke for andet, tag dig sammen, hører du! Du véd ikke, hvor ulykkelig du vilde gjøre mig. Naar du anede, hvor jeg har fortrudt det. Og jeg har villet sige dig det. Mange Gange har jeg haft det paa Læben; jeg lyver ikke. Mary, hører du hvad jeg siger! Nej, du forstaar mig vist ikke. Sé engang paa mig, Mary, blot en eneste Gang! Eller tror du mig ikke? Ja, du har heller ingen Grund dertil. Men spørg kun selv Doktoren; til ham havde jeg betroet mig. Jeg turde ikke, Mary, du, han havde forbudt mig det. Dit Hoved, Mary, det var derfor.

Mary (ganske sagte).

Ja, mit Hoved.

Poul (i stigende Angst).

Men du er stærkere, end han tror, ikke sandt, det er du? Mary, saa tal dog; du gjør mig saa forfærdelig angst. Jeg vil sige dig noget: Jeg løj ikke, da jeg sagde, du var den eneste, som jeg kunde tænke mig at være gift med. Det var sandt, hører du! For hende har jeg ikke været forelsket i: jeg sværger dig det; men hun var smuk, det siger du jo selv, og jeg var . . . aa, du, der er saa mange Mænd, der ikke er bedre, maaske de fleste. Vi er nu engang anderledes skabte end Kvinder. Man vil hilde Jer noget andet ind; men det staar fast, ja, ja, det gjør det. Men hun var Skyld i — det er sandt —, at jeg ikke var kjærlig mod dig. Men ikke fordi jeg holdt mindre af dig, det maa du ikke tro. Det var, fordi jeg skammede mig: Jeg syntes, det var en Forhaanelse at kysse

dig, naar jeg lige kom fra hende. Det var ondt mod dig, ja det var det. Men jeg har ogsaa angret det. Og hvad skulde jeg gjøre, efterat det var sket? Jeg turde jo ikke sige noget. (Han tager efter en af hendes Hænder, men slipper den forfærdet straks efter.) Ja, Mary, jeg véd det nok, jeg er letsindig; men saa slet, som du mener, er jeg heller ikke.

(Mary rejser sig langsomt, sér paa Poul med et fuldstændig sinds-
svagt Smil og nikker til ham, famler saa efter Ringene paa Bordet
og snurrer dem rundt paa samme Maade som Børn, der leger.)

Mary.

Poul, har du ikke flere?

(Poul betragter hende forfærdet uden at svare.)

Jo, min egen Ven, sé rigtig efter, du har vist mange flere.

Tæppet falder.

